

QOY ƏDALƏT ZƏFƏR ÇALSIN!

SƏS

Qəzet 1991-ci il yanvarın 11-dən çıxır

№ 150 (5622) 10 avqsut 2018-ci il. "Əlincə" Azərbaycan Xeyriyyə Cəmiyyətinin orqanı. Qiyməti 40 qəpik

Azərbaycan regionda və dünyada əsas nəqliyyat mərkəzinə çevrilib

Ölkəmiz Şərqi-Qərbi, Şimal-Cənub nəqliyyat dəhlizlərinin kəsişməsində yerləşməklə və bu sahədə uğurlu layihələr həyata keçirməklə dünyadan nəqliyyat xəritəsinə yeni imkanlar əlavə edib

Səh 8

3
Əli Həsənov KXDR-nin
yeni səfiri ilə görüşüb

5
"Moody's": Gələn il
Azərbaycanda iqtisadi
artım tempları
sürətlənəcək

13
Robert Koçaryan
faktoru Ermənistana
"DQR"ı üz-üzə qoyub

10 avqust 2018-ci il

Biz hər bir qarış torpaqdan səmərəli istifadə etməliyik

Prezident İlham Əliyev: “Kənd təsərrüfatı qarşısında duran əsas vəzifə bu sahəni yüksək texnoloji sahəyə çevirməkdir”

Yulun 8-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Sədrliyi ilə Nazirlər Kabinetinin 2018-ci ilin birinci yarısının sosial-iqtisadi inkişafının yekunlarına və qarşında duran vəzifələrə həsr olunan iclasda ölkənin aqrar sahədəki nüfuzlu və perspektivləri müzakirə edilib və hədəflər dəqiqləşdirilib.

Prezident İlham Əliyev inkişafımızın təməlinde düşündürməmiş siyasetin, eyni zamanda, möhkəm iqtisadiyyatın dayandığını bildirib. Azərbaycan dövlət olaraq güclü iqtisadiyyatını qura bildi, müştəqilliyini tam təmin etdi, böyük hərbi və iqtisadi uğurlara imza atdı. Son 15 ilin göstəriciləri də təsdiq edir ki, iqtisadi baxımdan, bu qısa müddət ərzində, Azərbaycan qədər inkişaf edən ikinci dövlət yoxdur. Qeyri-neft sektorunun şaxələndirilməsi, bütün sahələrdə olduğu kimi, aqrar sektorda da ciddi dəyişikliklərə səbəb olmuşdur. Belə ki, bu ilin 6 ayı ərzində kənd təsərrüfatında artım 7,6 faizə çatmışdır. Bu artım bitkiçilikdə daha yüksək - 14 faizdən çoxdur. Dünyanın qabaqcıl ölkələrinde kənd təsərrüfatının simasını neheng aqroparklar və aqroparklar təyin edir. Müasir dünya təcrübəsinə əsaslanaraq, inkişaf edən Azərbaycanda da aqrar sektorun innovativ inkişafını təmin etmek məqsədilə 30 rayon üzrə 192 min hektar ərazidə ümumi dəyəri 1 milyard manatdan çox olan 45 aqroparkın yaradılmasına qərar verilmiş və müyyəyen işlər görülmüşdür. Bu istiqamətdə infrastrukturun yaradılmasına 207 milyon manat dövlət əsaslı vəsait qoyulmuş, 111 milyon manat dövlət güzəştli krediti və dəyəri 564 milyon manat olan 25 layihəyə investisiya təşviqi sənədi verilmişdir. Artıq 4 aqropark istifadə-

ye verilmiş, ilin sonunadək isə 14-ü də istifadəye veriləcək.

Aqroparkların yaradılması, kənd təsərrüfatında müasir biliklərin və təcrübələrin tətbiqi, 50 min hektardan artıq ərazidə müasir suvarma sistemlərinin qurulması, arpa, dənlik qarğıdalı və digər kənd təsərrüfatlı bitkilərinin orta məhsuldarlığını ölkə üzrə müvafiq göstəricilərdən 2 dəfə çox artırmağa imkan vermişdir. Bu istiqamətdə işlərin davamı kimi texnikaya, suvarma avadanlıqlarına tələbatın ödənilməsi məqsədilə dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu hesabına “Aqrolizing” ASC-yə 160 milyon manat vəsait ayrılmışdır.

Kənd təsərrüfatının inkişafında en mürəkkəb istiqamətlərdən biri meliorasiya və su təsərrüfatı sistemlərinin səmərəliliyinin artırılmasıdır. Qeyd etmek lazımdır ki, Azərbaycanın içməli və suvarma suları, əsasən, ölkənin hüdudlarından kənarda axan çaylar hesabına formalasdır. İşğalçı Ermenistan ölkəmizin ən vacib su mənbələrinə ciddi təhlükələr yaratmışdır. Bütün bu çətinlikləri və onların doğura biləcəyi təhlükələri nəzərə alan Azərbaycan dövləti meliorasiya və su təsərrüfatı sahəsinin fərqli və təhlükəsiz inkişaf modelini qurmuş, əsaslı kapital qoyuluşunu dəfələrlə artırılmışdır. Nəticədə, mülklərə kilometr suvarma kanalları və kollektor-drenaj şəbəkələri berpa edilmiş və tikilmiş, 2 minə yaxın subartezian quyuşu qazılmışdır.

Reallaşdırılan bütün neheng layihələr ölkənin su təhlükəsizliyində strateji əhəmiyyət kəsb edir. Bu baxımdan, Təxtakörpü və Şəmkirçay kimi iri su anbarlarının tikintisi mühüm əhəmiyyətə malikdir. Bu güne qədər bu iki anbara 3 milyard kubmetre yaxın toplanmış su müxtəlif məqsədlər üçün istifadə-

çılərə verilib. Azərbaycan Prezidentinin cari ilde daha 100 min hektar torpaq sahəsinin suvarma suyu ilə təmin edilmesi barede verdiyi tapşırıga əsasən, suvarma kanallarının, nasos stansiyalarının tikintisi, yenidən qurulması, bərpası işləri və digər meliorativ tədbirlər hazırla uşaqlar davam etdirilir. Xizi, Siyəzən və Şabran rayonlarında ötən illərdə suvarma suyu ilə təmin edilmiş 22 min hektar yeni suvarılacaq torpaqlar hazırda aqroparklar və iri təsərrüfatlar tərəfindən əkin dövriyyəsinə cəlb edilir. Cari ilde Şabran rayonunda 12 min hektar torpaq sahəsində meliorativ işlər başa çatdırılacaq. Meliorativ tədbirlər aqrar sektorda ənənəvi sahələrin də inkişafına ciddi dəstək verəcək. Xizi rayonunda 436 hektar sahədə zeytun və badam bağlarının salınması suvarma suyunun verilmesi ilə bağlıdır. Eyni zamanda, Abşeron yarımadasında da kənd təsərrüfatının ənənəvi sahələrinin inkişafı üçün ciddi addımlar atılır. Zeytunculuğun, badamçılığın və digər kənd təsərrüfatlı bitkilərinin inkişafını təmin etmək üçün Abşeron magistral kanalında yenidənqurma işləri davam etdirilir. Xəzər və Pirallahi rayonlarının ərazilərində yaradılmış aqroparklara məxsus 4 min hektar sahənin birinci mərhələdə 758 hektarı suvarma suyu ilə təmin edilib, 1226 hektar sahənin su təminatı üçün nasos stansiyalarının, basqılı boru kəmərlərinin və su hovullarının tikinti işlərinə başlanılıb. Beləliklə, Abşeron yarımadasında onilliklər boyu yetişdirilən ənənəvi meyve bağlarının salınması önlən plana keçir. Dövlət başçısı yekun nitqində, bir daha təsdiq etdi ki, kənd təsərrüfatının inkişafında başlıca vəzifə bu sahədə müasir standartları tətbiq etməkdir. Son illər kənd təsərrüfatının inkişafına göstərilən böyük diqqət sayəsində texnika parkı tama-

Rəsmi xronika

Avqustun 9-da Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev “Uşaqlarin icbari dispanserizasiyadan keçirilməsinə dair 2018-2022-ci illər üçün Dövlət Programı”nın təsdiq edilmesi haqqında Sərəncam imzalayıb.

***

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev avqustun 9-da əhalinin məşğulluğu, emək, sosial müdafiə və təminat sahələrində idareetmənin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı elave tədbirlər haqqında Fərman imzalayıb.

***

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Sərəncamı ilə heykəltəraşlıq sənətinin inkişafında xidmətlərinə görə Natiq Kamal oğlu Əliyev “Şöhrət” ordeni ilə təltif edilib.

mile yenilənib. Prezident İlham Əliyev kənd təsərrüfatı texnikasının alınmasına münasibətini belə bildirib: “Qeyd etməliyəm ki, dünən aparıcı şirkətlərinin texnikası bu gün bizim tarlalarımızda fəaliyyət göstərir və fermələr də bu texnikadan çox razıdır. Bu məqsədə böyük vəsait nezərdə tutulur. Burada qeyd olundu, tekçə bu il 160 milyon manat dəyərində 5 mindən çox texnika alınacaq. Keçən il 10 min texnika alınmışdır. Ancaq bu sahədə bundan sonra şəffaflıq tam təmin edilməlidir”.

Dövlət başçısı aqrar sektorun prioritətlərini təyin edərək, bildirdi ki, kənd təsərrüfatı qarşısında duran əsas vəzifə bu sahəni yüksək texnoloji sahəyə çevirməkdir. Heç kim fikirleşmeli deyil ki, ölkədə kənd təsərrüfatı otuz, ya da elli il əvvəlki kimi inkişaf edə bilər. Bu, yanlış və ziyanlı mövqedir. Əgər həlləndən artıq yeni torpaq sahələrini süni surətdə dənizin sahillerində yaradırlarsa, bir qədər məcazi menada desək, dənizi əkib-becərirlərsə, biz niyə əlimizdəki torpaqlarda məhsuldarlığı yüksəltməyək? Dünyada məhsuldarlığı bir neçə dəfə artırı bilən yeni texnologiyalar mövcuddur. Aqrotexniki tədbirlərə bağlı yeni texnologiyaların, su ilə təminat texnologiyalarının Azərbaycana getirilməsi günün ən aktual məsələsidir. Prezident İlham Əliyev belə hesab edir ki, hər qarış torpaqdan maksimum səmərə ilə istifadə etmək lazımdır: “Bax, bu texnologiyaları biz Azərbaycana gətirməliyik və elektron kənd təsərrüfatı sistemini, nəhayət ki, tətbiq etməliyik. Baxmayaraq ki, mən dəfələrlə bu məsələ ilə bağlı öz tapşırıqlarımı vermişdim, elektron kənd təsərrüfatı sistemi Azərbaycanda istədiyimiz formada, lazımlı formada mövcud deyil. Problemlər də, məhz bundan qaynaqlanır. Ona görə, ən müasir texnologiyalar tətbiq edilməlidir. Xarici mütəxəssislər celb edilməlidir. Bu istiqamətdə artıq işlər görülür. Biz hər bir qarış torpaqdan səmərəli istifadə etməliyik”.

“Səs” Analitik Qrupu

Əli Həsənov KXDR-nin yeni səfiri ilə görüşüb

Azərbaycan Respublikası Baş nəzirinin müavini, Yeni Azərbaycan Partiyasının Sədr müavini Əli Həsənov Koreya Xalq Demokratik Respublikasının ölkəmizdə yeni təyin olunmuş fəvqələdə və səlahiyyətli səfiri Kim Hen Cun ilə partiyanın mənzil-qərargahında görüşüb.

SİA-nın verdiyi məlumatə görə, görüşdə Azərbaycan Respublikası ilə Koreya Xalq Demokratik Respublikası arasında qarşılıqlı əməkdaşlıq münasibətlərinin mövcud durumu və inkişaf perspektivləri haqqında ətraflı fikir mübadiləsi aparılıb. Görüşdə həmçinin, Yeni Azərbaycan Partiyası ilə Koreya Əmək Partiyası arasında əlaqələrin yaradılması və inkişaf perspektivlərindən bəhs edilib. Qeyd olunub ki, partiyalar arasında münasibətlər eyni zamanda xalqlar və ölkələrimiz arasında da əlaqələrin inkişafına öz müsbət töhfəsinə verəcək. YAP-in Beynəlxalq əlaqələr şöbəsinin müdürü, MM-in deputatı Sevinc Fətəliyeva görüşdə iştirak edib.

XİN: "İndoneziyada təkrar zəlzələdən xəsarət alan və ya ölenlər arasında Azərbaycan vətəndaşının olması məsələsi araşdırılır"

İndoneziyanın Lombok adasında avqustun 9-da təkrar zəlzələ baş verib. Təkrar zəlzələ nəticəsində xəsarət alan və ya ölenlər arasında Azərbaycan Respublikasının vətəndaşının olması məsələsinə araşdırmaq üçün İndoneziyadakı səfirliyimiz bu ölkənin müvafiq qurumları ilə davamlı olaraq temasdadır. AZERTAC xəber verir ki, bu barədə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmətinin rəhbəri Hikmət Hacıyev KİV-ə açıqlamasında bildirib.

H.Hacıyev deyib ki, avqustun 6-da həmin ərazidə baş vermiş zəlzələdə həlak olan və yaralananlar arasında Azərbaycan Respublikası vətəndaşının olması qeydə alınmamışdı. "İndoneziya dövlət qurumları tərəfindən zəlzələ zonasında olan əcnəbi vətəndaşlara müvafiq yardım ve dəstək göstərilir. Turizm və ya digər məqsədə hazırda zəlzələ zonasında olan və xüsusi yardımə ehtiyac duyan Azərbaycan Respublikası vətəndaşları +62 812 89796665 (Nəsibov Ruslan) qaynar xətti ilə ölkəmizin İndoneziyadakı səfirliyi ilə əlaqə saxlaya bilərlər", - deyə H.Hacıyev əlavə edib.

İlyas Serenli: "Türkiye ilə Azərbaycanın mənəvi sahədə sıx birliyi olduqca əhəmiyyətlidir"

Türkiye Diyanət Vəqfinin devəti ilə bu ölkədə sefərdə olan Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin (DQİDK) tabeiyindəki Mənəvi Dəyərlərin Təbliği Fondunun rəhbərliyi avqustun 8-də Diyanət İşləri Başqanının Diyanət Vəqfi üzrə müavini İlyas Serenli ilə görüşüb. Dövlət Komitəsindən AZERTAC-a bildirilib ki, görüşdə Fondun icraçı direktoru Mehman İsmayılov respublikamızda tarixi ənənəyə səykənən tolerantlıq mühitinin formalasdığını qeyd edib. M.Ismayılov bildirib ki, ölkəmizin

multikulturalizm modeli dünyaya örnəkdir. Azərbaycanda əsası ulu önder Heydər Əliyev tərəfindən qoyulan dövlət-din münasibətləri barədə də ətraflı məlumat verən icraçı direktor

bəhs edən M.Ismayılov deyib ki, Fond mənəvi dəyərlərin qorunmasına və inkişafına, bu sahədə sosial iayihələrin reallaşdırılmasına, habelə vətəndaşların dini etiqad azadlığının həyata keçirilməsinə dövlət dəstəyini həyata keçirir. Daha sonra Türkiye Diyanət İşləri Başqanının Diyanət Vəqfi üzrə müavini İlyas Serenli iki ölkə arasında olan sıx münasibətlərin

təcrübə mübadiləsi baxımından böyük əhəmiyyət kəsb etdiyini vurğulayıb. Bildirib ki, bir millət iki dövlət olan Türkiye və Azərbaycanın mənəvi sahədə sıx birliyi olduqca vacibdir. Eyni zamanda, Fond rəhbərliyinin Türkiye Diyanət Vəqfinin direktoru Mehmet Savaş Polat, Diyanət Vəqfinin Qaynaq İstehsalat İdarəsinin müdürü müavini Süleyman Baysal, Diyanət İşləri Başqanlığının Xarici Əlaqələr İdarəsinin Avrasiya bölgəsi üzrə şöbə müdürü Ömer Faruk Savuran, Din Xidmətləri İdarəsinin Came Xidmətləri şöbəsinin müdürü Nəsət Bodur, Həcc və Ümrə Xidmətləri İdarəsinin Həcc və Ümrə Təlimi şöbəsinin müdürü Esma Ertenlə də görüşü keçirilib.

Heydər Əliyev Beynəlxalq Aeroportu bu il 2,5 milyon sərnişinə xidmət göstərib

Heydər Əliyev Beynəlxalq Aeroportu ilk yeddi ay ərzində 2,5 milyon sərnişinə xidmət göstərib. Aeroportun mətbuat xidmətindən AZERTAC-a bildirilib ki, bu göstərici ötənilin analoji göstəricisindən 14 faiz çoxdur. "Azərbaycan Hava Yolları" (AZAL) milli aviadaşıyıcısının payına 1 milyon 70 min sərnişin, milli loukoster "Buta Airways" aviaşirkətinin payına isə 259 min sərnişin düşüb.

Beynəlxalq reyslərlə ümumilikdə 2 milyon 150 min sərnişin (ümumi sərnişin axınının 86 faiizi) daşınır. Beynəlxalq sərnişinlərin ümumi sayının 33 faizi AZAL-ın, 12 faizi isə "Buta Airways"ın payına düşüb. Hazırda Heydər Əliyev Beynəlxalq Aeroportu 40-dan çox istiqamət üzrə 30-dan çox aviaşirkətə xidmət göstərir. Ən meşhur beynəlxalq istiqamətlərin onluğuna iylü ayında Moskva, İstanbul, Dubay, Antalya, Şarja, Kiyev, Bağdad, Tehran, Bodrum və Tel-Əviv daxildir. Bu istiqamətlərə 371 min sərnişin uchub.

Kiyev sakinləri Azərbaycan Prezidentinə minnətdarlıq edirlər

Ukraynanın paytaxtı Kiyev şəhərinin mərkəzində dünya şöhrəti müğənni və bəstəkar, SSRİ Xalq Artisti Müslüm Maqomayev adına parkın açılması yerli əhalinin sevincinə səbəb olub. Azərbaycanın Ukraynadakı səfirliyindən AZERTAC-a bildirilər ki, parkın açılmasından sonra səfirliliyə onurla təşəkkür məktubları daxil olmalıdır. Məktublarda Kiyev sakinləri şəhərin mərkəzində ukraynalılar tərəfindən sevilən Müslüm Maqomayev adına parkın salınmasına və onun heykəlinin ucaldılmasına görə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevə minnətdarlıq edirlər. Bunun kiyevililər üçün böyük hədiyyə olduğunu vurgulayırlar. Qeyd edək ki, iyulun 18-də istifadəyə verilən park Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Müslüm Maqomayevin 75 illik yubileyinin keçirilməsi haqqında Sərəncamından irəli gələrək salınıb.

Naxçıvanda bu payız 32 min hektar sahədə taxıl əkiləcək

Payız-qış mövsümünə hazırlıqla Naxçıvan Muxtar Respublikası Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi tərəfindən müvafiq tedbirler həyata keçirilib. 2019-cu ilin mehəsulu üçün cari ilin payızında muxtar respublikada 32 min hektar sahədə şum aparırla taxıl əkinin keçirilməsi nəzərdə tutulur. AZERTAC-in Naxçıvan bürosu xəber verir ki, bu məlumat Naxçıvan Muxtar Respublikası Kənd Təsərrüfatı Nazirliyində 2018-2019-cu ilin payız-qış mövsümünə hazırlıq və qarşıda duran vəzifelərlə bağlı keçirilən müşavirədə səsləndirilib.

Kənd təsərrüfatı naziri Bəhruz Bayramov məruzə ilə çıxış edərək bildirib ki, muxtar respublikada taxılçılıq, tərəvəzçilik, meyvəçilik, üzümçülük və digər sahələrin inkişafı stimullaşdırılır, fermerlərə güzəştli kreditlərdən və aqrolinq xidmətlərindən daha geniş istifadə imkanları yaradılır, əkin sahələri genişləndirilir. Eyni zamanda, aile-fermer təsərrüfatlarında innovasiyaların tətbiqi, intensiv metodlara əsaslanan müasir təsərrüfatların yaradılmasına dövlət dəstəyi davam etdirilir. Bunun nəticəsidir ki, toxumçuluq və tingçiliklə məşğul olan təsərrüfatlara subsidiyaların ödənilməsi, yanacaq-sürkü materiallarına görə verilən yardımın 25 faiz artırırla taxıl əkinin keçirilməsi, istifadə olunan gübərlərin və herbisiidlərin 70 faizinin pulsuz verilməsi, satılan texnikaların dəyərinə 40 faiz güzəşt tətbiq edilməsi kənd təsərrüfatı ilə məşğul olan sahibkarlara güclü stimul verib.

Nazir qeyd edib ki, şum aparılması, taxıl sepiyi işlərinin müteşəkkil və optimal müddətde təşkili üçün nazirliyin texniki nəzarət və aqroservis sektorunu tərəfindən texnikaların sazlığı vəziyyəti öyrənilib, ehtiyat hissələrinin alınıb getirilməsi və sahibkarlara çatdırılması üçün tedbirler həyata keçirilib. Hazırda muxtar respublikada 1957-ci yeni olmaqla, ümumilikdə, 3167 kənd təsərrüfatı texnikası mövcuddur ki, ondan 138-i "Naxçıvan Aqrolizing" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti və onun rayon bazalarının, qalan 3029-u isə sahibkarların xüsusi mülkiyyətindədir. Payızlı taxıl əkinin keçirilməsi, istifadə olunan gübərlərin və herbisiidlərin 70 faizinin pulsuz verilməsi, satılan texnikaların dəyərinə 40 faiz güzəşt tətbiq edilməsi kənd təsərrüfatı ilə məşğul olan sahibkarlara güclü stimul verib.

"Euronews" telekanalı X Qəbələ Beynəlxalq Musiqi Festivalı haqqında süjet yayımlayıb

"Euronews" telekanalı X Qəbələ Beynəlxalq Musiqi Festivalı haqqında süjet yayımlayıb. AZERTAC xəber verir ki, süjetdə Azərbaycanda X Qəbələ Beynəlxalq Musiqi Festivalının başa çatdığı qeyd olunur. Bildirilir ki, bir həftədən artıq davam etmiş festival çərçivəsində yerli əhali və turistlər Qəbələdə rəngarəng musiqi nömrələrindən, o cümlədən salsa, flamenko caz və əlbəttə ki, klassik əsərlərdən zövq alıblar. Yeri gəlmüşən, on il əvvəl klassik repertuarla başlayan festivalın formatı zaman keçidkə genisləndirilib.

Festivalın bədii rehbərlərindən biri, tanınmış violinçel ifaçısı və dirijor Dmitri Yablonski telekanala müsahibəsində deyib: "On il əvvəl tamaşaçılar çox müxtəlif idil. Bəziləri Avropanan, o cümlədən Londondan gelmişdir. Onlar Kovent-Qardendəki tamaşaların və ya Berlin Filarmoniyasındaki çıxışlarının həveskarları idilər. Bu insanlar tamamilə gözənlənilərən ömründə ilk dəfə klassik konserṭe gələn, özü də uşaqları ilə gələn adamlarla eyni məkana düşdürlər. Biz bir dəfə festival ərzində nə qədər tamaşaçı gəldiyini hesabladıq - bu, 25 min nəfər idi. Bu, çox böyük tamaşaçı auditoriyasıdır".

Azərbaycan müasir beynəlxalq münasibətlər sisteminin fəal faktorudur

Ölkəmiz Cənubi Qafqaz regionunda sabitləşdirici rol oynayan dövlət, Avropa ilə Asiyani daha sıx bağlayan nəhəng iqtisadi və enerji layihələrin təşəbbüsü və təşkilatçısı kimi çox böyük nüfuz və etibar qazanıb

Bu gün Azərbaycan beynəlxalq münasibətlər sisteminin fəal subyektidir və ölkəmizin mövqeləri ildən-ilə güclənir. Respublikamızın həyata keçirdiyi daxili və xarici siyaset milli maraqlarımızı və dövlətimizin global miqyasda mövqelərini layiqince təmin edir. Bu siyaset müasir beynəlxalq münasibətlərdə mövcud çağırış və təhdidlərə adekvat reaksiya vərək, özünü uğurla doğrudur. Bütün bunlar isə, dünyadan ölkəmizi daha yaxından tanımış, Azərbaycan həqiqətlərinin qəbul edilməsi, o cümlədən, Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ danışçılarında respublikamızın üstün mövqeyinin təmin olunması baxımdan vacib amildir. Çünkü bu gün Azərbaycanın xarici siyasetinin başlıca məqsədlərinə biri ərazi bütövüyümüzün bərpə olunmasına xidmət edən beynəlxalq fəaliyyətin həyata keçirilməsidir. Ona görə Ermənistanın dünyada işğalçı kimi tanınması, Azərbaycana qarşı hərbi təcavüzünün beynəlxalq ictimaiyyətə dərindən çatdırılması ölkəmizin xarici siyasetinin həyata keçirilməsində iştirak edən bütün subyektlərin vəzifə və tapşırıqları sırasında prioritət yer tutur.

Xarici siyasetdə hücum stratejisini müəyyən edən ölkə rəhbərliyi həm də erməni yalanlarının ifşa edilməsi və dünya miqyasında yayılması istiqamətində Azərbaycan diplomatları qarşısında ciddi tapşırıqlar qoyub. Bu istiqamətdə atılan təsirli addımların nəticəsidir ki, Ermənistanın hərbi təcavüzü şəraitində Azərbaycanın ümumi inkişafı və xarici siyaset strategiyası yüz ildən artıq bir dövr ərzində erməni ideoloqları tərəfindən formalasdırılan böyük bir xülyanı tamamilə boşça çıxarıb. Məhz Azərbaycan dövlətinin güclənməsi fonda erməni lobbisinin ölkəmizə qarşı təxribatlarının qarşısı alınır və yalanları ifşa olunur. Erməni lobbisinin sıx cəmləşdiyi ölkələrə belə, Azərbaycan həqiqətləri siyasi-ictimai dairələrə sirayet edir.

Xocalı soyqırımının 26-ci ildönmündə, o cümlədən, Sumqayıt hadisələri ilə bağlı dünyadan ayrı-ayrı ölkələrində həyata keçirilən tədbirlər göstərdi ki, erməni yalanlarının qarşısı sürətə alınır. Xüsusən, ABŞ Konqresində Azərbaycan üzrə işçi Qrupun həmsədrleri - Pensilvaniya ştatından konqresmen Bill Shuster (respublikaçı) və Tennessidən Stiv Cohenin (demokrat) 20 Yanvar faciəsinin 28-ci və Xocalı qətlaminin 26-ci ildönmü ilə bağlı ayrı-ayrılıqla bəyanatlarla çıxış etmələri, o cümlədən, diğər demokrat konqresmen, Nyu-Cersi ştatını təmsil edən Donald Peynin bəyanatı göstərdi ki, artıq erməni yalanlarına heç kim inanmaq istəmir. Beynəlxalq münasibətlər sisteminde baş qaldıran təbəddülətlər, dünyani cənginə alan maliyyə-iqtisadi böhran, enerji təhlükəsizliyi məsələlərinin getdikcə daha aktual şəkil alması, sivil-sazişlərlərə dialoqun təhdidi məlum dövlətləri həyata keçirdikləri siyasetə yenidən baxmağa vadır edir. Mövcud reallıqlar göstərir ki, bir sıra dövlətlər dünyada, nəyin baş verib-verməməsindən asılı olmayaq, ümumiyyətə, nəinki müstəqil xarici, hətta daxili siyaset belə həyata keçirə bilərkən, altern-

mövqeyindən, əməkdaşlıq əlaqələrində etibarlı tərəfdəş olmasından və beynəlxalq birlikdə yüksək nüfuz sahibinə çevrilmesindən irəli gəlir. Layihənin icrası isə vaxtından tez başa çatdırılacaq. Bununla da, Azərbaycan Türkiyəyə və ondan sonra Avropaya da böyük həcmədə təbii qazını ixrac edəcək. Türkiye və Avropa ölkələri yeni alternativ mənbəyə çıxış əldə edəcəklər. Ümumiyyətə, bütün tərəflər bu layihənin icrasından arıq fayda görecəklər. Bu layihənin əsas investoru isə Azərbaycandır. Beləliklə, bu layihə imkan verecəki, Azərbaycan zəngin qaz resurslarını bundan sonra onilliklər ərzində dünya bazarlarına çatdırırsın. Beynəlxalq miqyasda hər bir ölkənin inkişaf seviyyəsini, nüfuzunu, dünyada qazandığı etimadı və digər bu kimi əsas xüsusiyyətlərini xarakterizə edən əsas cəhətlərənə biri onun yeritdiyi siyasetin məzmun və mahiyyətidir. Təbii ki, hər ölkə dünya birliyinin bir subyekti olaraq, həm özünün milli maraqlarına cavab verən, həm də müstəqil siyaset həyata keçirmək istəyir. Bu mənada, yuxarıda qeyd olunanlar təsdiq edir ki, Azərbaycan tamamilə müstəqil, ölkənin beynəlxalq mövqelərinin möhkəmlənməsinə və inkişafına hesablanmış siyaset yeridir. Bu siyasetin uğurlu nəticələrindən biri Azərbaycanın beynəlxalq müsbət imicinin sürətə yüksəlməsidir. Ona görə Azərbaycan indi dünyada yüksək nüfuzlu malik ölkə kimi qəbul olunur.

"Səs" Analitik Qrupu

Səhiyyə naziri Ucar Mərkəzi Rayon Xəstəxanasında dörd rayonun sakinləri ilə görüşəcək

Səhiyyə naziri Oqtay Şirəliyev avqustun 10-da saat 11:00-da Ucar Mərkəzi Rayon Xəstəxanasında Ucar, Göyçay Kürdəmir və Ağsu rayonlarının sakinlərini qəbul edəcək. Səhiyyə Nazirliyinin mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, görüşdə səhiyyə sahəsinə dair vətəndaşları məraqlandıran suallar cavablandırılacaq, sakinlərin müraciətləri, şikayət, təklif və fikirləri dinləniləcək və lazımi tədbirlər görülecektir. Qəbula yazılmış istəyən vətəndaşlar Ucar Mərkəzi Rayon Xəstəxanasında qeydiyyatdan keçə bilərlər.

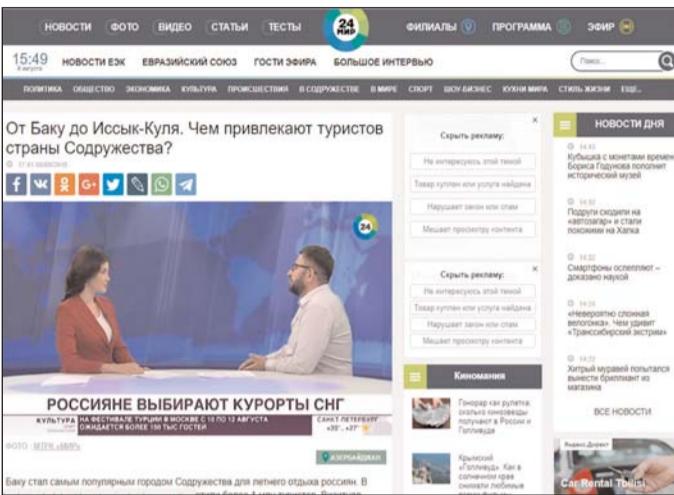
Iqtisadçı: "RUBLU DA DOLLARIN TƏZYİQİNƏ TAB GƏTİRƏMDİ"

Rusiya rublu da dollar təzyiqinə tab gətirmədi. Bir ay önce 1 dollar almaq üçün 61 rubl ödəmək lazımdı, hazırda hər dollar 66 rubl tələb edir. Bu isə o deməkdir ki, rubl sadəcə ötən bir ay ərzində 8 faiz dəyər itirib. Əvvəllər də qeyd etdiyim kimi, milli valyutamızın məzənnəsi Mərkəzi Bankın mövqeyindən asılı olsa da neftin qiyməti və ticarət tərəfdəşlərimiz içərsində Rusiya rublu manatın kursuna birbaşa təsir göstərir". SIA-nın verdiyi məlumatə görə, bu barədə iqtisadçı-ekspert Vüqar Bayramov deyib. Onun sözlərinə görə, Rusiya Azərbaycanın qeyri-neft ixracatında 34 faizə malik olmaqla ixrac etdiyimiz aqrar məhsulların 90 faizə yaxınını alır: "İqtisadiyyatımızda aparıcı olan neft sektorun məşğulluğu 7 faizini formalasdırırdıqdan bizim üçün 1.5 milyard dollarlıq illik qeyri-neft ixracatı məşğulluğu, xüsusən də regionlarda iş yerlərinin saxlanması baxımdan çox vacibdir. Rublun keşkin ucuzaşmasının davam edəcəyi halda Azərbaycan məhsulları Rusiya bazarında bahalaşacaq və buda bizim qeyri-neft ixracatımıza təsir göstərəcək. 2017-ci ildə təklif etdiyim kimi, qonşu ölkələrdə milli valyutaların ucuzaşması fonunda Mərkəzi Bankın əməkdaşlığına siyasetinə keçməsinə ehtiyac var. Mərkəzi Bankın fiks (sabit) məzənnəsi siyasetinə üstünlük verməsi xarici faktorların nəzərə alınmasına imkan vermir. Mərkəzi Bank interval məzənnəyə üstünlük verməli və sabit kurs deyil, optimal interval daxilində məzənnə stabililiyinə nail olmağa çalışmalıdır. Bu halda dollara tələbin artması və xarici faktorların valyuta bazarımıza təsirlerini minimumlaşdırmaq daha asan olar".

"MİR 24" telekanalı: Bakı rusiyalıların yay istirahəti üçün MDB-də ən populyar şəhərə çevrilib

MİR 24" telekanalının Azərbaycana həsr etdiyi süjetdə turistləri Odlar Yurduna cəlb edən amillərdən danışılır. AZƏRTAC xəber verir ki, süjetdə Bakının rusiyalılarının yay istirahəti üçün MDB-də ən populyar şəhərə çevrildiyi qeyd olunur. Azerbaycan paytaxtını bu mövsümde artıq 1 milyondan çox turist ziyaret edib. Bakının vizit kartı - içərişəhərdir. O, turistləri qədim Şərq arx-

tekurasına məxsus orijinallığı ile cəlb edir.

Turistlərdən biri deyir: "Şərq ilə Avropanın harmoniyası belədir: Bakı qədim, eyni zamanda, müasir şəhərdir. Bununla da həmşə diqqət çekir". Bakıda en məşhur yerlərdən biri Kiçik Qala küçəsidir. Burada A.Qaydayın "Brilyant əl" komediyasının epizodu çəkilib. Səyahətçilərin eksəriyətli Qız Qalasını görmək üçün Bakıya sefər edir. Ağzının dadını bilən turistləri Bakıda milli mətbəx və Qafqaz qonaqpərvərliyi cəlb edir.

"Təkcə evinə qonaq olduğumuz dostlarımızın deyil, həm də burada yaşanan bütün insanların qonaqpərvərliyi hər şeydən çox xoşuma geldi. Hətta yolu soruşdunda bələ hamı rus dilində cavab verir, rus dilində danışır", - deyə digər turist bildirib. Turizm sahəsi üzrə ekspert Eduard Şalonosov MDB ölkələrinin rusiyalı turistləri nə ilə cəlb etdiyi barədə fikirlərini "MİR 24" telekanalı ile bölüşüb.

-Bu il Bakı turistlər üçün MDB-nin baş şəhəri adlandırılabilir. Bu nə ilə bağlıdır?

-Birincisi, biz hazırda İtaliya, İspaniya və digər ölkələrdə anomal istilər müşahidə edirik. İkinci, Azərbaycana gələrkən biz başa düşürük ki, bu ölkə daha təhlükəsizdir.

Bütün sosial şəbəkələrdə, mediada belə bir videoçarx gösterildi - Fransaya gələniz, siz baqajsız qalacaqsınız. Hər halda istirahətə getmək arzusunda olan turist fikirləşmir ki, özü ilə hansı zirehli geyim, müdafiə olunmaq üçün hansı avtomat silah götürsün. Hamımız biliyik ki, Avropaya Suriya və Əlcəzaidən 2 milyondan çox miqrant gəlib. Bu, həqiqətən çox təhlükəlidir. Bakını isə təhlükəsiz şəhər adlandırmaq olar.

Ermənistan hökumətinin iclasları jurnalistlərin üzünə yenidən bağlı olacaq

Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan hakimiyyətə gəldikdən sonra KİV nümayəndələrinə hökumətin iclaslarını canlı izləmək imkanı yaradılmışdır. Lakin bir müddət sonra yeni qərarla jurnalistlərin bu imtiyazı ləğv olunub.

AZƏRTAC "Sputnik" saytına istinadla xəber verir ki, bu qərarı baş nazirin mətbuat katibi Arman Yeqyan açıqlayıb. O, hökumətin iclas zamanının jurnalistlər üçün qapalı olmasının qanunla deyil, təhlükəsizlik xidmətinin reyi ilə tənzimləndiyini bildirib. Mətbuat katibi əlavə edib ki, son zamanlar KİV nümayəndələri qoyulmuş qaydaları tez-tez pozublar.

Yeni qərarın ayalar sonra qəbul edilməsinin konkret səbəbləri ilə bağlı jurnalistlərin sualına cavab verən Yeqyan deyib ki, məsələni təhlükəsizlik xidməti ilə araşdıracaq. Mətbuat katibi KİV nümayəndələrinə məsləhət görüb ki, şəhərləri və müsahibələri hökumət binasından kənarda alınsınlar.

Xatırladaq ki, hökumətin iclaslarının mətbuat üçün qapalı olması qərari Serj Sarkisyanın hakimiyyəti dövründə qəbul edilmişdi. İxtisasca jurnalist olan Paşinyan bu qərari ləğv etmişdi və hökumətin iclasları açıq keçirilirdi. Lakin az bir müddətdən sonra hökumət başçısı sələfinin qoyduğu qaydani bərpa edib.

"Moody's": Gələn il Azərbaycanda iqtisadi artım templəri sürətlənəcək

Moody's" beynəlxalq reytinq agentliyi 2019-cu ildə Azərbaycanda iqtisadi artım templərinin sürətlənəcəyini gözləyir.

AZƏRTAC agentliyin hesabatına istinadla xəber verir ki, ölkə iqtisadiyyatındaki bu ilin ilk 6 ayındaki göstəricilər onu deməyə əsas verir ki, əvvəlki illərdə başlanılan və hazırda davam etdirilən islahatlar nəticələrini verməkdədir. Əlverişli xarici mühit, ötən il neft qiymətinin orta hesabla 54 dollar olması, milli valyutanın sabitliyi və inflasiyanın azalması Azərbaycan iqtisadiyyatının bərpasına getirib çıxarıb. "Biz gözləyirik ki, Azərbaycanda ÜDM-in artımı bu il 1,5 faiz, gələn il 3 faiz artacaq. Bu, neft qiymətinin bahalaşmasının davam etməsi və Azərbaycan məhsullarının ixracının artımı ilə izah olunur", - deyə hesabatda bildirilir.

Vüqar Rəhimzadə: "Cənub Qaz Dəhlizi" layihəsi beynəlxalq əməkdaşlığa, sülhə və təhlükəsizliyə mühüm töhfədir"

Artıq uzun illərdir ki, Azərbaycan həyata keçirdiyi möhtəşəm qlobal layihələrlə dönyanın diqqətini

özüne cəlb edə bilib. Sahib olduğu enerji resurslarından səməreli şəkildə istifadə edərək həm özünü, həm də regionun inkişafını, təhlükəsizliyini təmin edən Azərbaycan beynəlxalq təşkilatlarının və eksər dövlətlərin əsas tərefdaşlarından birinə çevrilib. Bu gün dönyanın güc mərkəzləri ölkəmizlə əməkdaşlıqdan məmənluqlarını ifadə edir, bu münasibətlərin daha da genişlənməsinin vacibliyini bildirirlər. Sözsüz ki, ölkəmizin təşəbbüsü ilə həyata keçirilən və bir çox dövlətlərin iştirakçıları olduqları, artıq dönyanın enerji xəritəsini dəyişən "Cənub Qaz Dəhlizi" layihəsi beynəlxalq əməkdaşlığa, sülhə və təhlükəsizliyə mühüm töhfədir." Bu fikirləri KİV-e açıqlamasında YAP Siyasi Şurasının üzvü, "İki sahil" qəzətinin baş redaktoru Vüqar Rəhimzadə bildirib. Vüqar Rəhimzadə qeyd edib ki, bu il açılış mərasimləri keçirilən "Cənub Qaz Dəhlizi" layihəsi, o cümlədən, layihənin əsas seqmentlərindən biri olan TANAP ölkəmizin enerji resurslarının Avropaya çatdırılmasında müümən vasitədir: "Cənub Qaz Dəhlizi" layihəsi, onun əsas seqmentləri olan "Şahdəniz-2", Cənubi Qafqaz Boru Kəmərinin Genişləndirilməsi, TANAP və TAP Avropa Ittifaqı üçün prioritət enerji layihəlidir. Məlum olduğu kimi, bu layihə vasitəsilə "Şahdəniz-2" yatağından hasil olunacaq qaz Türkiyəyə və oradan da Avropaya çatdırılacaq. Uzunluğu 3500 kilometr olan "Cənub Qaz Dəhlizi" layihəsi ilə ilk mərhələdə Türkiyəyə 6 milyard kubmetr, Avropaya isə 10 milyard kubmetr qaz nəql ediləcək. "Cənub Qaz Dəhlizi" layihəsinin, o cümlədən TANAP-in açılış mərasimlərində iştirak edən dövlət və hökumət başçıları "Cənub Qaz Dəhlizi" layihəsinin əhəmiyyətini xüsusi vurgulayıblar. Göründüyü kimi, layihəni ABŞ və Avropa yüksək səviyyədə dəstəkləyir, onun önemini bir daha diqqətə çatdırır."

"İki sahil" qəzətinin baş redaktoru vurğulayıb ki, ABŞ-in İrana qarşı yeni sanksiyalarının "Cənub Qaz Dəhlizi"nə aid edilməməsi layihənin əhəmiyyətini bir daha ortaya qoyur: "Məlum olduğu kimi, "S&P Global Platts" agentliyi ABŞ prezidenti Donald Trampin müvafiq qərarına istinadən məlumat yayıb ki, İrana qarşı yeni sanksiyalar "Cənub Qaz Dəhlizi" layihəsinə aid edilməyib. Məlumatda bildirilir ki, layihənin məqsədi Xəzər dənizində hasil edilən 16 milyard kubmetr təbii qazın Türkiyə və Cənubi Avropa ölkələrinə nəql edilməsidir. BP şirkəti bu sanksiyaların "Cənub Qaz Dəhlizi"nən təbii qaz mənbəyə olan "Şahdəniz" qaz-kondensat yatağının işlənməsi layihəsinə şamil edilməməsini isteyib. ABŞ Prezidentinin bu qərarında "təbii qaz layihəsi istisna olmaqla" bəndində məhz "Cənub Qaz Dəhlizi" nəzərdə tutulur. Bir daha vurğulamaq lazımdır ki, "Cənub Qaz Dəhlizi" layihəsi dünya səviyyəsində dəstəklənir və yüksək qiymətləndirilir.

Baş Prokurorluğun Pambıq tarlalarındaki zəhərlənmələrlə bağlı cinayət işləri məhkəmələrə göndərilib

Xəber verdiyimiz kimi, cari ilin iyununda respublikanın Saatlı, Tərtər, İmişli və digər rayonlarında ayrı-ayrı fiziki və hüquqi şəxslərə məxsus pambıq tarlalarında çalışan şəxslərin kimyəvi zəhərlənmələrə məruz qalmaları faktı üzrə

Baş Prokurorluğun Ağır cinayətlərə dair işlər üzrə istintaq idarəsində cinayət işi başlanıqla, Kənd Təsərrüfatı, Səhiyyə, Ekologiya və Təbii Sərvətlər nazirliyinin, elecə də Qida Təhlükəsizliyi Agentliyinin məsul əməkdaşlarından ibaret komissiyanın iştirakı ilə hadisələrin baş verme səbəbleri, təqsirli şəxslərin dairesi və sair sübut ediləmə hallar tam araşdırılıb. Baş Prokurorluğun metbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilər ki, cinayət işi üzrə coxsaylı dindirmə, baxış, axtarış, götürmə, müayinə və sair istintaq hərəkətləri yerine yetirilib, hadisə yerlərindən, zərərəcmiş şəxslərdən, tədarükü hüquqi şəxslərin anbarlarından götürülmüş 200-dən artıq nümunə və bitki mühafizə vasitələrinin, o cümlədən tarlalarda tətbiq olunmuş pestisidlərin xarici istehsalçı şirkətlər tərəfindən təqdim edilən etalon nümunələrinin ixtisaslı toksikoloji, kimyəvi müayinələri və ekspertizə tədqiqatları həyata keçirilib.

Kimyəvi zəhərlənmələrə məruz qalmış bütün şəxslər zərərəcmiş şəxs qismində tanınmaqla, onların sağlamlıqlarına dəyişir zərərin aradan qaldırılması üçün zəruri tibbi və sair təminatlarla ehətə olunublar.

Cinayət təqibi üzrə kifayət qədər səbūtlar toplandıqdan xidməti vezifələrinin icrası zamanı pestisidlərin dövriyyəye buraxılmasına dair reglament və teliminat tələblərini, eləcə də dərmanlanma işlərinin görülməsi ilə əlaqədar texniki təhlükəsizlik qaydalarını pozma əməllərinin görə Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddələri ilə təqsirləndirilən şəxs qismində cəlb olunmaqla barələrdə hebs qətimkən tədbiri seçilmiş "MKT İK" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətin Saatlı filialının icraçı direktoru Çingiz Gözəlov və baş agronomu Gülməmməd Küçiyev, Cəmiyyətin "İmişli İnnovasiya" filialının direktoru Maarif Quliyev və baş agronomu Surxay Məmmədov, "CTS Agro" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətin Tərtər Pambıq İstehsalı və Tədarükü Məntəqəsinin direktoru Fəqani Babışov, baş agronomu Elxan Quliyev, köməkçi agronomu Habil Quliyev, həmçinin Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Dövlət Fitosanitar Nəzarəti Xidmətinin Saatlı rayon Bitki Mühafizəsi Mərkəzinin reisi Mirsim Talıbov, İmişli rayon Bitki Mühafizəsi Mərkəzinin reisi Qəhrəman Qəhrəmanov və Tərtər rayon Bitki Mühafizəsi Mərkəzinin reisi Fizuli Əzimov barəsində cinayət işlərinin ibtidai istintaq tamamlanıb və müvafiq olaraq Saatlı, İmişli və Tərtər rayon məhkəmələrinə göndərilib. Hazırda aidiyəti dövlət orqanları ilə əlaqəli şəkildə insanların həyat və sağlamlığına təhlükə yarada biləcək bu qəbəldən olan hadisələrin qarşısının alınması və gələcəkdə təkrarlanması istiqamətində profilaktiki tədbirlər həyata keçirilməklə, digər epizodlar üzrə zəruri istintaq hərəkətləri davam etdirilir.

Bəhruz Quliyev: "Azərbaycan regionun təhlükəsizliyi naminə bütün əməkdaşlıqlara böyük önəm verir"

Azərbaycan müstəqil və balanslı siyaset aparır və bu amil özünü həm regional, həm də beynəlxalq cəhətdən sübut etməkdədir". Söyüdən fikirləri siyasi ekspert Bəhruz Quliyev ABŞ-in İranə qarşı tətbiq etdiyi iqtisadi sanksiyasına baxmayaraq, Azərbaycanın bu sanksiyaya qoşulmamasına, eləcə də, həmin sanksiyanın Xəzərdəki "Şahdəniz-2" yatağında BP şirkəti ilə birlikdə hasilat həyata keçirən İranın "NIOC" şirkətinə şamil olunmamasına münasibətini bildirərkən deyib.

Eksperten sözlərinə görə, bu kimi məsələdə ABŞ prezidenti Donald Trampin Azərbaycanı diqqətə alması, eyni zamanda, "Şahdəniz-2" yatağında BP şirkəti ilə birge fəaliyyət göstərən İran şirkətini istisna hal olaraq qiymətləndirməsi, ilk növbədə, ABŞ-in Azərbaycana qarşı olan yüksək tərəfdəşliyinə ve strateji əməkdaşlığına

verdiyi qiymət kimi dəyərləndirmək mümkündür: "Hətta Azərbaycanın sanksiyalarına qoşulmaması belə, bu cür istisna faktorunu ortaya qoyursa, Trampin qərarını yalnız təqdir etmək olar. Hesab edirəm ki, ABŞ Azərbaycanın regiondakı iqtisadi, siyasi gücüne və potensialına qiymət verərək, ölkəmizle olan münasibətlərini daha da təkmilləşdirmək, iki ölkə arasında olan etibarlı tərəfdəşlik, həmçinin, strateji əməkdaşlığı artırmaq arzusundadır".

Bəhruz Quliyev bildirib ki, Azərbaycan qonşu İranla da iqtisadi-siyasi əlaqələri uzun illərə səykənir və bu əlaqələr regiona öz töhfələrini verməkdədir: "Düşünürəm ki, qonşu İran

da Azərbaycanın sanksiyalara qoşulmaması qərarını alıqlışları və Azərbaycanın bu addımı yüksək qiymətləndirilir".

"Ümumiyyətlə, Azərbaycanın Avropana və dünyada enerji təhlükəsizliyi baxımından yüksək mövqeyə malik olması həm də ölkə başçısı, Cənab İlham Əliyevin yəritdiyi balanslaşdırılmış iqtisadi siyasetinin məntiqi nəticəsidir"-deyə qeyd edən Bəhruz Quliyev buna misal olaraq, "Cənub-Qaz Dəhlizi" layihəsini, eyni zamanda, digər mühüm layihələri göstərib və vurğulayıb ki, Azərbaycanın bu siyaseti çox yaxın zamanlarda həm ölkəmizə, həm də dünya iqtisadiyyatına öz böyük töhfələrini verməklə yanaşı, həmçinin, Avropanın enerji təhlükəsizliyinə ölkəmizin bir töhfəsidir: "Qeyd etdiyim bütün faktlar təsdiq edir ki, Azərbaycan regionun təhlükəsizliyi naminə bütün əməkdaşlıqlara böyük önem verir, eləcə də, öz müstəqil siyasetini davam etdirir".

RÖVŞƏN NURƏDDİNOĞLU

Rusiyalı turist: Azərbaycan gözəlliklər məkanıdır

Azərbaycanın hər bir guşəsi füsunkardır, cəlbedicidir, burası gözəlliklər məkanıdır. Biz Bakı, Quba, Şəmkir, Gəncə, Qax, Şəki, Qəbələ, Lənkəran və Astarada olarkən bu əsrarəngiz gözəlliyyin bir daha şahidi olduq.

Bu sözləri AZERTAC-in bölge müxbirine rusiyalı turist Aleksandr Rusakov Astara rayonuna səyahəti zamanı söyləyib. O, səyahətə həyat yoldaşı Yelena Nikolayevna və qızı Veronika Aleksandrova ilə birlikdə çıxıb.

Azerbaycana ikinci dəfə səyahət etdiyini vurğulayan A.Rusakov deyib: "Bu il Yeni ili Bakı şəhərində qarşılıdım. Bakı ilə üçgünlük tənisişdən sonra Quba rayonuna səyahət etdim. Ölkenizdən Moskvaya zəngin təssərütatla qayıtdım. Bu il yay tətilini da ailəmə birlikdə Azərbaycanda keçirməyi qərara aldıq. Şəmkir, Gəncə, Qax, Şəki və Qəbələ ilə tanışlıqlan sonra Azərbaycanın cənub bölgəsinə geldik. Yeddi gündür Lənkərandakı "Xəzər palasse"da qalırıq. Burada boş vaxtimız demək olar ki, olmur. Dənizdə çimir, meşəyə səyahət edirik. Vaxt tapıb tarix və mədəniyyət abidələri ilə də tanış oluruq. İnsanlarınız çox mehriban və qonaqpərvərdirlər".

A.Rusakovun həyat yoldaşı Yelena Nikolayevna da Azərbaycana səyahət etdiklərindən razı qaldığını bildirib: "Mətbəxiniz çox zəngindir. Təmiz balıq yemeklərindən doymaq olmur. İlk dəfə Lənkəranda toyuq və balıq ləvəngisi yedik. Bu yerlər qızımın da çox xoşuna gelir. Gələn il yenə Azərbaycana istirahətə gələcəyik".

Ölkə ərazisində yanğın hadisələrinə görə inzibati qaydada həbs olunanlar var

Rəspublika ərazisindəki əkin sahələrində, meşələrdə və yüksək gərginlikli elektrik xətlərinin keçdiyi ərazilərdə yanğın təhlükəsinin qarşısının alınması məqsədilə polis organları, eləcə də digər aidiyəti dövlət qurumları tərəfindən bir səra zəruri qabaqlayıcı tədbirlər həyata keçirilib, əhalisi arasında, fermerlər və digər torpaq mülkiyyətçiləri ilə izahat işləri aparılıb. Xüsusən taxi bilimindən sonra kövşənlərin yandırılmasının yolverilməzliyi barədə onlar xəbərdar ediləlib.

Daxili İşlər Nazirliyinin metbuat xidmətindən AZERTAC-a bildirilər ki, görülən tədbirlərə baxmayaraq, bəzi hallarda ayrı-ayrı vətəndaşlar tərəfindən yanğın təhlükəsizliyi qaydalarına riayət edilməməsi, torpağın guya münbitləşdirilməsi məqsədilə əkin sahələrinin, meşələrin və çöllüklerin yandırılması hallarına hələ də rast gəlinir. Bu da ciddi narahatlıq doğurur.

Belə hadisələrin qarşısının alınması istiqamətində polis organları tərəfindən həyata keçirilmiş tədbirlər nəticəsində yanğın tərətdiklərinə görə 15 nəfər inzibati qaydada həbs edilib, 17 nəfər barəsində isə inzibati xəta haqqında protokol tərtib olunub. Bu istiqamətdə qabaqlayıcı profilaktik tədbirlər davam etdirilir.

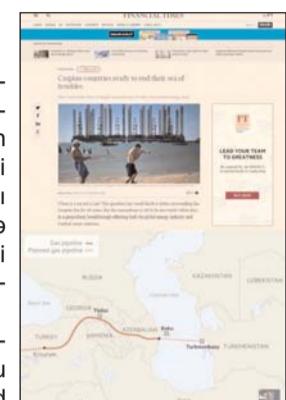
Səfir: "Rəşt-Astara dəmir yolu regionda ticarətin genişlənməsinə imkan verəcək"

Rəşt-Astara dəmir yolunun yekunlaşması və istismara verilməsi regionda ticarət əlaqələrinin genişlənməsinə imkan verəcək. SİA-nın məlumatına görə, bunu İranın Azərbaycandakı səfiri Cavad Cahangirzadə Gilan vilayətində dövlət və özel sektor nümayəndələrinin birgə görüşü zamanı deyib. İran Prezidenti Həsən Ruhani ilə görüşməsi ilə bağlı tövsiyəsi xatırladan səfir qeyd edib ki, dəmir yolu və ondan istifade "nəhəng neft quyuşusu"na bərabərdir.(trend)

"Financial Times": Xəzəryani dövlətlər bu dənizlə bağlı problemlərə son qoymağa hazırlırlar

Financial Times" nəşri Xəzəryani dövlətlərin prezidentlərinin Qazaxıstanın Aktau şəhərində keçiriləcək beşinci zirvə toplantısı ilə bağlı "Xəzəryani dövlətlər bu dənizlə bağlı problemlərə son qoymağa hazırlırlar" sərlövhəli məqale dərc edib. AZERTAC məqalənin xülasəsini təqdim edir.

Məqalədə deyilir ki, Xəzərin etrafında yerləşən beş dövlət 26 ildir bu dənizlə bağlı problemin həllində vahid mövqeyə gələ bilmirlər. Ancaq yaxın günlərdə problemin həlli ilə bağlı irəliləyişin əldə olunacağına imkan yaranıb.

Dünyanın ən böyük qapalı su hövzəsi olan Xəzər dənizinin karbohidrogen yataqları ilə zəngin olduğu vurğulanın məqalədə deyilir ki, bir vaxtlar bu dəniz Sovet İttifaqı ilə İran arasında bölmüşdü. Ancaq 1992-ci ilde SSRI-nin dağılması Xəzər dənizi sahilərində - Rusiya, Qazaxıstan, Azərbaycan və Türkmenistan olmaqla dörd varisi üzə çıxardı və dənizin statusunu uzun süren diplomatik mübahisələrin qurbanına çevirdi.

Artıq qeyri-müəyyənlik arxada qalıb. Belə ki, avqustun 12-də Qazaxıstanın Aktau şəhərində beş dövlətin prezidentlərinin dənizin hüquqi statusunu tənzimləyən Konvensiyani imzalayacaqları gözlənilir.

Məqalədə qeyd olunur ki, görünür, vaxtılıq Türkmenistanın dənizin dibini ilə Azərbaycanın 300 kilometr uzunluğunda qaz kəməri inşa etmək təşəbbüsünün qarşısını alan Moskva indi bu niyyətindən əl çəkib.

"Financial Times" yazır ki, Aktau sammitində qəbul olunacaq Konvensiyada dəniz sərhədlərinin delimitasiyası, dəniz dibinin bölünməsi, hərbi əməkdaşlıq və iqtisadi fəaliyyət - daşıma, etraf mühitin mühafizəsi və dəniz elmi araşdırılmaları kimi məsələlərin yer alması nəzərdə tutulur. Bu Konvensiya Azərbaycan da daxil olmaqla, digər Xəzəryani ölkələrin karbohidrogen layihələri üçün maneələri aradan qaldırıracq.

Yazıda Azərbaycanın reallaşdırıldığı Cənub Qaz Dəhlizinin tərkib hissəsi olan TAP qaz boru kəmərinin sehmdarlarından biri olan İtaliyanın SNAM şirkətinin baş icraçı direktoru Marko Alveranın Aktau Konvensiyasını Xəzər dənizi üçün "çox maraqlı bir hadisə" adlandırdığı diqqət çatdırır. M.Alvera vurğulayıb ki, bu, Avropa və Azərbaycan üçün əla bir variantdır.

SOCAR Türkiyənin enerji bazarında fəaliyyət göstərən Almanıyanın "EWE" şirkətinin səhmlərini almağa əsas namizəddir

Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkəti (SOCAR) Türkiyənin enerji bazarını tərk etməyə hazırlaşan Almanıyanın nəhəng "EWE" şirkətinin səhmlərini almaq istəyən əsas namizədlərden biridir. AZERTAC xəbər verir ki, bu barədə Türkiyənin "haber7.com" saytında dərc olunan məqalədə bildirilib.

Məqalədə qeyd olunub ki, Almanıyanın ən böyük şirkətlərinən olan "EWE AG" 2007-ci ilde daxil olduğu Türkiyənin enerji bazarından çıxmaya hazırlanır. "EWE AG"ın qardaş ölkədə "Bursaqaş", "Kayseriqaz", "EWE Enerji", "Enervis" və "Millenicom" olmaqla beş böyük şirkətə sahib olan törəmə şirkəti "EWE Turkey"nın səhmləri 200-250 milyon dollar məbləğində qiymətləndirilir.

Yazıda vurğulanıb ki, "EWE Turkey"nin səhmlərinin alınması ilə bağlı sərmayədarla aparılan danışqlar demək olar ki başa çatdırılır. Səhmləri almaq istəyən əsas namizəd şirkətlərden biri SOCAR-dır. Bu məsələdə SOCAR-in əsas rəqibi son dövrədə enerji sahəsinə sərmayələr yatırıb "Kolin" şirkətidir.

Qeyd edilib ki, TANAP layihəsinin əsas sehmdarı olan SOCAR Türkiyənin enerji sektoruna milyardlarla dollar investisiya yarılır. SOCAR-in İzmirdə inşa etdiyi "STAR" neft emalı zavodu sentyabrda istifadəyə veriləcək. Məqalədə diqqət çatdırılır ki, SOCAR-in almağa çalışdığı "EWE Enerji" şirkəti ilde 2-2,5 milyard kubmetrlik təbii qaz tədarük etməkle Türkiyənin ən böyük topdansatış portfoliosuna sahibdir. SOCAR-in enerji bazarının tələblərinə görə qiyməti nisbətən uyğun olan bu qazın əksər hissəsinin "STAR" neft emalı zavodunda istifadə etməyi nəzərdə tutduğu vurğulanıb.

Əzilən Ermənistən: islahatlara nədən başlamağı bilməyən ölkə

Nikol Paşinyanın vədlərinin sonu çatır. Küçədən bəyan etdiyi və pafoslu səslənən fikirlərdən artıq konkret əməl keçmək gərəkdir. Bunun üçün obyektiv gerçəkliliyi nəzərə alan, müdrik və müasir çağırışlara cavab verən siyasi kurs müəyyənləşdirmək gərəkdir. Müşahidələr göstərir ki, rəsmi İrəvan hələlik bu mövqedən çox uzaqdır. N.Paşinyan bir tərəfdən seçkida islahatlarla bağlı sərəncam verir, digər tərəfdən isə yeni heç bir addım atma bilmir. Əksinə, meydana çıxan daxili problemlər hakimiyyəti daha mürəkkəb dairəyə sürükləyir. Milli qəhrəman hesab edilən bir generalın əslində quldur olduğu aydınlaşır. N.Paşinyanı müdafia edən bir partiyanın rəhbəri Qaqik Sarukyanla ziddiyətlər dərinləşir. Qarabağ cəbhəsində Azərbaycan Ordusunun əməliyyatları erməniləri daha ağır vəziyyətə salır. Bu kimi proseslər Ermənistən rəhbərliyinin yanlış siyasetini davam etdirdiyi və əslində, islahatları haradan başlamağın lazımlığını bilmədiyi nümayiş etdirir. Bu məsələ üzərində daha geniş dayanaq.

Rəsmi İrəvan: daxili və xarici təzyiqlər arasında

Belə görünür ki, Ermənistən ictimai şüurunda Nikol Paşinyan eyforiyası səngiyyir. Cəmiyyət tədricən reallıqda nə baş verdiyinin fərqinə varmağa çalışır. N.Paşinyanın da pafoslu küçə ritorikasının imkanları tükenməkdədir. İnsanlara vəd verməyin bir həddi var. Müəyyən müddətdən sonra real əməl tələb olunur. İndi N.Paşinyan seçki məsələsini həll etməlidir. O, seçki məccələsində islahatlar aparılması ilə bağlı sərəncam da verib. Ancaq bu, heç də mövcud problemləri həll etməyib, eksinə, Ermənistənda siyasi abi-havanın daha da ağırlaşa biləcəyinin siqnallarından biridir. Məsələnin mahiyyəti rəsmi İrəvanın yarıtmaz siyaseti nəticəsində bütövlükde Ermənistənin daha əzgİN vəziyyətə düşməsi ilə bağlıdır.

Proseslər göstərdi ki, Ermənistəndə hökumət deyişsə də, erməni siyasetinin məntiqi dəyişmedi. Hazırda cəmiyyət iki yol arasında qalıb - bir tərəfdən Serj Sarkisyan iqtidarıının yaratdığı korrupsiya sisteminin fəsadları, digər tərəfdən isə həle də küçə məntiqi ilə hansısa radikal dəyişikliklər etmək istəyen N.Paşinyan bələsi. Korrupsiya sisteminin iyrəncilikləri artıq parlamentdə də müzakirə edilir. İbretvericidir ki, bu zaman, ümumiyyətə, erməni psixologiyasının apatiyaları da özünü göstərir.

Bu, Ermənistənin milli qəhrəmanı sayılan general Manvel Qriqoryanın reallıqda kim olmasının aydınlaşması fonunda daha konkret məzmun kəsb edir. Bu şəxs mühabibə zamanı azərbaycanlı əsir və girovlarla amansız refətarı ilə seçilib. İnsanlara qarşı zor tətbiq etmək, onlara işgəncə vermək, təhqirlər məruz qoymaq və s. kimi alçaq hərəkətlər edən M.Qriqoryana ermənilərin münasibəti yüksək idi. Onlar bu vəhi erməni hərbçisinin düzgün hərəkət etdiyini və onun əsl qəhrəman olduğunu düşünürdülər. Rəsmi olaraq da bu adama ən yüksək imkanlar verilmişdi. Oğlu Eçmədzinin məti təyin edilmişdi.

Ancaq indi ermənilər tamamilə başqa

fikirdərlər. Onlar M.Qriqoryanı korupsioner, erməni ordusundan pay oğurlayan, qanunsuz silah-sursat yığın, günahsız adam-lara şər atan və cəmiyyətin qatı düşməni olaraq təqdim edirlər. Hətta Eçmədzində doğulan uşaqların əksəriyyətinin adının Manvel qoyulması tələbin qoyan tirandan bəhs edilir. Bunu parlamentdə də, küçədə deyirlər.

Bəs ne baş verdi ki, erməni milli qəhrəman quldur çıxdı? Əslində, əvvəldən o, digər erməni separatçı-terrorçular kimi quldur və yaramaz idi, sadəcə bu keyfiyyətlərini azərbaycanlılara qarşı tətbiq edərkən, ermənilər sevinirdilər. İndi özləri uşaqları üçün gönderilen alt paltarlarını mənimşəyən alçaqdan danişırlar. Deməli, erməni şururunda bir qırılma başlayıb. Onların əsrərdir ki vəhşiliyi, quldurluğu, qeyri-insani rəftarı qəhrəmanlıq kimi təqdim etmək vərmişlərinin puç olmasına müşahidə edirik. Türkə və müsəlmana olan nifretin ermənilərin özlərini psixoloji olaraq ne dərəcədə degradasiyaya uğradığının konkret nümunəsi göz qabağındadır. Bu o deməkdir ki, Ermənistən cəmiyyəti sosial-psixoloji çöküş mərhələsinə qədəm qoyub.

Bu da təsadüfi deyil və tənəzzül prosesi yalnız bununla məhdudlaşdır. Bütövlükde Ermənistən idarəetmə fəlsəfəsi iflasa uğrayır. Bunu mütəxəssislər xeyli əvvəl müəyyən etmişdilər, lakin indi bu proses son dərəcə qabarıldır. Bunun üçün yalnız bir misala nəzər sala bilərik.

Pis ənənə: siyasi korluğun davamı

Biz keçən əsrin 90-ci illərindən başlayaraq Ermənistən siyasi elitasının idarəetmə fəlsəfəsinin transformasiyalarını nəzərdə tuturuq. Ötən müddət ərzində keyfiyyətce heç nə dəyişməyib - hər növbəti dövlət başçısı özündən əvvəlkini antiazərbaycan nifretinin az olmasında ittihəm edib. Bu, Levon Ter-Petrosyan-Robert Koçaryan-Serj Sarkisyan-Nikol Paşinyan xəttində özünü daha çox bürüze verib. Ermənistən mətbuatında gedən yazılar görə, bunlar

bir-birlərini ancaq türkə niye az nifret etməkdə günahlandırıblar. Bunun fonunda "soyqırımı" nağılından, iqtisadi çətinliklərdən və böyük dövlətlərə şikayət etməkdən bəhs ediblər.

Məsələn, son zamanlar L.T.-Petrosyan R.Koçaryanı, sonuncu da onu Qarabağ dənisiqlərində separatçılardan iştirak etməsində ittihəm ediblər. N.Paşinyan da S.Sarkisyanı məhz bunda ittihəm edib. Bunlarla yanaşı, erməni idarəetməsində korrupsiyanın cəmiyyətin strukturuna üzvi surətdə daxil olduğu möhkəm yer alıb. Onlar başqa cür idarəe də bilmirlər. Bütün prezidentlər üçün bunu deyirlər və o dairedən necə çıxməq lazımlığını hələ də bilmirlər.

N.Paşinyan da istisna olmadı. İndi erməni ekspertlər yazırlar ki, olyarxları neytrallaşdırmaq lazımdır, eks halda, demokratiya və inkişaf olmayıcaq. Ancaq bunun mexanizmini bilən yoxdur. N.Paşinyanın da həmin sahədə serişəsiz olduğunu "Çiçəklənən Ermənistən" partiyasının sedri Qaqik Sarukyan bəyan etdi. Əslində, onlar müttəfiqdirlər. Lakin uzun müddətdir ki, dil tapa bilmirlər. N.Paşinyan Q.Sarukyanı oğlunu əsgərlikdən yayındırmaqdə ittihəm edib. Son olaraq isə Q.Sarukyan onunla məsləhətlişmədən N.Paşinyanın seçki islahatı aparmasını tənqid edib. Ekspertlərə görə, bütün bunlar N.Paşinyanın olyarxlarla mübarizədə acizliyindən qaynaqlanır və bu proses onun öz başında çatlaya bilər.

Hər bir halda, Ermənistəndə kadr dəyişikliyi ilə ölkə həyatında hiss ediləcək yenilənmə müşahidə edilmir. Daxili və xarici siyasetdə hansısa yenilik gözə dəymir. Yeni təyin olunan qubernatorların vədləri göstərir ki, onlar Sarkisyanın kadrlarından eleyə də fərqlənmir. Bunun əvvəzdə köhnə komanda ilə yenilər arasında gərginliyin yüksəldiyi müşahidə edilir.

Həmin sırada Ermənistən-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi etrafında yaranmış vəziyyət də ermaniləri çox narahat edir. Onlar daha çox Azərbaycan Ordusunun Naxçıvanda apardığı döyüş əməliyyatından yazırlar. Etiraf olunur ki, 11 min hek-

tar ərazini Azərbaycan azad edib və hətta indiki Ermənistən sərhədi daxilində olan ərazilərə nəzarət təmin olunub. Azərbaycanın müdafiə naziri Laçın yoluna da nəzarət edildiyini bəyan edib. Bütün bunların fonunda erməni ordusunda korrupsiya ilə bağlı yeni-yeni faktların aşkar edilməsi Ermənistən cəmiyyətini silkələyir.

Başqa bir məqam Azərbaycanın yeni güclü silahlar elədə etməsi ilə əlaqəlidir. Erməni KİV-ləri Azərbaycanın "Polonez" və "Lora"dan sonra Rusyanın SU-35 qırıcı təyyarələrini də alacağı haqqında məlumatlar yayır. Özü də bunu Ermənistən SU-30-ları ala biləcəyi fonunda yazırlar. Yeni Azərbaycan daha güclü silah əldə edir. Bununla erməni mətbuatı silah məsələsində də İrəvanın Bakıdan geridə qaldığı ifadə edir.

Deyilənlər bir gerçekliyi ortaya qoyur: Ermenistan daxildən və xaricdən əzilir! Rəsmi İrəvanın apardığı siyaset forpost ölkəni çox pis vəziyyətə salır. İndiki mərhələdə Ermənistən iqtisadi, siyasi, geosiyasi və hərbi sferalarda çox çətin duruma düşüb. Hər tərəfdə yaranmış problemlərin altında əzilən ölkənin hansısa çıxış yolu tapacağı məlum deyil. Belə bir şəraitdə Ermənistəni hər hansı seçki sistemi də xilas edə bilməz. Həm də ona görə ki, bu ölkənin qonşu dövlətlərə münasibəti kökündən yanlışdır. Ermənistən təcavüzkar kimi qalmaqla uğurla inkişaf edən dövlət ola bilər. Müasir beynəlxalq münasibətlər sisteminde bu, prinsipə mümkün deyil. Zaman-zaman həmin münaqişə öz təsirini göstərəcək və Ermənistən daha ağır vəziyyətlərə düşəcək.

Deməli, Ermənistən rəhbərliyi sadəcə islahatları nədən başlamağı bilmir. Burada ilk olaraq xarici siyaset prioritətlərində dəyişiklik edilməlidir. Xarici siyasetdən təcavüzkarlıq çıxarılmalı və qonşu dövlətlərə beynəlxalq hüquq normaları çərçivəsində münasibə qurmağın yolu öyrənilməlidir. Yalnız bundan sonra başqa sahələrdə real islahatlardan bəhs etmək mümkündür.

Azərbaycan regionda və dünyada əsas nəqliyyat mərkəzinə çevrilib

Ölkəmiz Şərq-Qərb, Şimal-Cənub nəqliyyat dəhlizlərinin kəsişməsində yerləşməklə və bu sahədə uğurlu layihələr həyata keçirməklə dünyanın nəqliyyat xəritəsinə yeni imkanlar əlavə edib

Azərbaycan Prezidenti Cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə hayata keçirilən, düşünülmüş və uzaqqorən iqtisadi siyaset nəticəsində, ölkəmizdə müasir nəqliyyat sisteminin qurulması və nəqliyyat sisteminin səmərəli idarə olunması istiqamətində böyük uğurlar əldə olunub. Bu uğurlar eyni zamanda, qeyri-neft sektorunun inkişafına öz böyük töhfələrini verməkdədir. Ümumiyyətlə, Azərbaycan Şərq-Qərb, Şimal-Cənub nəqliyyat dəhlizlərinin kəsişməsində yerləşməklə və bu sahədə uğurlu layihələr həyata keçirməklə dünyadan nəqliyyat xəritəsinə yeni imkanlar əlavə edib. Bu layihələr ölkəmizin əsas nəqliyyat və logistika mərkəzinə çevriləməsinə müsbət imkanlar yaradıb.

“Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanı” öz fəaliyyətini uğurla davam etdirməkdədir

Həmin layihələrin ən əsası Azərbaycan, Gürcüstan və Türkiyənin reallaşdırıldığı və ölkəmizin təşəbbüsü olan Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yoludur. Bu dəmir yolu daha əhəmiyyətli edən Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanı və həmin ərazidə yaradılmışdır. Azad Ticarət Zonasıdır.

Ümumiyyətlə, ölkə iqtisadiyyatında qeyri-neft sektorunun inkişafında aparıcı quşrumlardan olan “Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanı” öz fəaliyyətini uğurla davam etdirməkdədir. Belə ki, 2018-ci ilin birinci yarımılındır yüksərmanın həcmi 2 milyon tonna çatıb. Ümumi yüksərmanın 86%-i tranzit yüklerin payına düşüb. Hesabat dövrü ərzində ən çox artım konteyner aşırılması qeyde alınır. Belə ki, 2018-ci ilin birinci yarımılındır TEU ekvivalentində 10746 ədəd konteyner aşırılması qeyde alınır ki, bu da ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 53% artım deməkdir.

Sərnişin daşmasında isə 37 faiz artım müşayiət olunubdur. Belə ki, cari ilin yarımılındır 19 965 sərnişin Bakı Limanının imkanlarından istifadə edib. Onlardan 16 526 sərnişin (82,8 %) Türkmenistan, 3 439 sərnişin (17,2%) isə Qazaxıstan və əks- istiqamətdə sefərlər ediblər.

Əlet qəsəbəsində yerləşən Bərə Terminalında vaqon aşırılması 1%-ə yaxın artaraq, 21 960 ədədə çatıb. Vaqonların 9 409-i

(42,8%) Bakı-Türkmenbaşı-Bakı istiqamətində, 161 vaqon (0,8%) Bakı-Aktau-Bakı istiqamətində, 12 390 vaqon (56,4%) isə Bakı-Kurik-Bakı istiqamətində hərəkət edib.

Hesabat dövrü ərzində Bakı Limanından istifadə edən iri həcmli nəqliyyat vasitələrinin sayı 9 512 ədədə çatıb. Buna 5 353 ədədi (56,3%) Bakı-Türkmenbaşı-Bakı istiqaməti, 4 047 ədədi (42,5%) Bakı-Aktau-Bakı istiqaməti, 112 ədədi (1,2%) isə Bakı-Kurik-Bakı istiqaməti üzrə hərəkət edib.

Cari ilin birinci 6 ayında neft terminalında xam neft və neft məhsullarının aşırılması 30 faiz artaraq, 280 min tona çatıb.

Rəşt-Astara dəmir yoluğun istismarının yekunlaşması mühüm proqnozlar verir

Diger mühüm məqamlardan biri de Rəşt-Astara dəmir yolu yekunlaşması və istismara verilməsi ilə bağlı verilən mühüm

proqnozlardır. Belə ki, bu layihə yekunlaşandan sonra regionda ticarət əlaqələrinin genişlənməsinə kifayət qədər əhəmiyyətli imkanlar yaranacaq. Qeyd edək ki, İranın Azərbaycandakı səfiri Cavad Cahangirzadə Gilan vilayətində dövlət və özəl sektor nümayəndələrinin birgə görüşü zamanında bu fikirləri irəli sürüb. İran Prezidenti Hesən Ruhaninin layihə üzrə işlərin sürətləndirilməsi ilə bağlı tövsiyəsinə xatırlanın səfir qeyd edib ki, ədmər yolu və ondan istifadə “nəhəng neft quyuşusu”na bərabərdir.

Onu da xatırladaq ki, Azərbaycan Astara-Rəşt dəmir yolu inşasının davam etdirilməsi üçün 500 milyon dollar kredit ayırib. Bu yolu tikilib başa çatdırılması iki qonşu və dost dövlətin iqtisadi əlaqələrini daha da artıracaq. Bu sözleri İranın xarici işlər nazirinin beynəlxalq iqtisadi əlaqələr üzrə müavini Qulamrza Ənsarı Astara şəhərine səfəri zamanı deyib. Q.Ənsarı diqqətə çatdırıb ki, Astara-Rəşt dəmir yolu xətti “Şimal-Cənub” Beynəlxalq Nəqliyyat Dəhlizinin təmamlanması üçün əsas yoldur. Bu yol Fars körfəzi ilə Qərbi Avropa ölkələrini nəqliyyat baxımından birləşdirəcək və regionun iqtisadi inkişafına böyük təkan verəcək. “Şimal-Cənub” Beynəlxalq Nəqliyyat Dəhlizi yalnız İran və Azərbaycanın deyil, bu marşrut ilə ixrac-idxlə əməliyyatlarını həyata keçirərək,

ticarət dövriyyəsini artırın digər region dövlətlərinin də inkişafında əhəmiyyətli rol oynayacaq. Onun sözlərinə görə bu dəmir yolu Bəndər Abbas-Qəzvin, Qəzvin-Rəşt, Rəşt-Astara şəhərlərini birləşdirəcək. Cənub - Şərqi Asiya ölkələrindən mallar Fars körfəzi sahilərinə, buradan İran Astarasına, oradan isə Azərbaycan və Rusiya üzərindən daşınaraq, Qərbi Avropaya çatdırılacaq.

Azərbaycan və İran gömrük xidmətlərinin uğurlu əməkdaşlıqları davam edir

Yeri gəlmışkən, digər bir mühüm məqam bu ilin iyulunda Azərbaycan və İran gömrük xidmətlərinin nümayəndə heyətləri arasında işçi görüşünün keçirilməsidir. Heyətlər İranın Culfa və Azərbaycanın Naxçıvan şəhərində bir araya gəliblər.

Azərbaycanı DGK sədri, gömrük xidməti general-leytenantı Səfər Mehdiyev və Nax-

Azərbaycan regionda və dünyada əsas nəqliyyat mərkəzinə çevrilib

Ölkəmiz Şərqi-Qərb, Şimal-Cənub nəqliyyat dəhlizlərinin kəsişməsində yerləşməklə və bu sahədə uğurlu layihələr həyata keçirməklə dünyanın nəqliyyat xəritəsinə yeni imkanlar əlavə edib

çıvan Dövlət Gömrük Komitəsinin sədri, gömrük xidməti general-leytenantı Asəf Məmmədov, İranı isə maliyyə və iqtisadiyyat nazirinin müavini, Gömrük Administrasiyasının prezidenti Fərud Əsgəri və digər rəsmi şəxslər təmsil ediblər.

Cülfadə baş tutan görüşdə Azərbaycan və İran gömrükçülərinin vaxtaşırı keçirilən görüşlərinin qarşılıqlı əməkdaşlığın genişləndirilməsinə, eləcə də, iki ölkə arasında mal və nəqliyyat vasitələrinin keçidinin sürətləndirilməsi və təhlükəsizliyinin təmin edilməsi işinə töhfə verdiyi bildirilib.

Azərbaycan və İran gömrük xidmətlərinin nümayəndə heyətləri arasında işçi görüş daha sonra Naxçıvan şəhərində davam etdirilib. Görüş Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Məclisində İran maliyyə və iqtisadiyyat nazirinin müavini, Gömrük Administrasiyasının prezidenti F.Əsgərinin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti ilə keçirilib. Ali Məclisin sədri Vəsif Talıbovla görüşdə F.Əsgəri deyib ki, bu gün İran və Azərbaycan gömrük nümayəndələri arasında keçirilən görüşdə gömrük-keşid məntəqələrinin iş saatının artırılması, yüklerin tranzit keçidinin sadələşdirilməsi və sürətləndirilməsi, eləcə də, elektron məlumat mühadiləsinin aparılması ilə bağlı məsələlər müzakire olunub. Qonaq İran ilə Naxçıvan MR arasında iqtisadi-ticaret əlaqələrinin inkişafında gömrük sahəsindəki əməkdaşlığın əhəmiyyətini qeyd edib və bu sahədə səylərin artırılacağına bildirib.

Qeyd edək ki, görüşün sonunda "Azərbaycan Respublikası Dövlət Gömrük Komitəsi və İran İslam Respublikası Gömrük İdarəsi arasında 2018-2019-cu illər üçün gömrük hüquqpozmaları ilə mübarizə sahəsində əməkdaşlığın və qarşılıqlı yardımın səmərəliliyinin yüksəldilməsi üzrə Tədbirlər Planı" və Azərbaycan Respublikası və İran İslam Respublikası gömrük xidmətlərinin nümayəndə heyətləri arasında işçi görüşün Protokolu imzalanıb.

Azərbaycan və Rusiya gömrük xidmətlərinin əməkdaşlıq səviyyəsi yüksəkdir

Bu istiqamətdə Azərbaycanla Rusiya arasında da münbit əməkdaşlıq mövcuddur. Belə ki, bu ilin iyulunda Dövlət Gömrük Komitəsində Rusiya Gömrük Akademiyasının reisi, professor Vladimir Mantusovla görüş keçirilib. Rusiya Gömrük Akademiyasının rəhbəri qeyd edib ki, "Şimal-Cənub" Nəqliyyat Dəhlizi beynəlxalq yükdaşımalarla xərc-lərin azalmasına səbəb olacaq. Dövlət Göm-

rük Komitəsi sədrinin müavini, gömrük xidməti general-majoru İqbal Babayev isə, öz növbəsində, Azərbaycan və Rusiya arasında bütün sahələrdə məhribən qonşuluq və səmərəli əməkdaşlıq əlaqələrindən və qarşılıqlı münasibətlərin inkişafından bəhs edib.

Qazaxıstan Dəmir Yollarının idarə Heyəti sədrinin müavini Maksat Kabaşev:
"Transxəzər marşrutu tarixi Böyük İpək Yolu ticarət marşrutunun varisidir"

Qazaxıstan Dəmir Yollarının idarə Heyəti sədrinin müavini Maksat Kabaşev isə Azərbaycan mediasına verdiyi açıqlamasında Transxəzər marşrutu üzrə əmtəə dövriyyəyə toxunaraq, bildirib ki, həmin dövriyyə 2020-ci ildə xeyli artacaq. Onun sözlərinə görə, marşrutu istiqamətlənen yük bazasını Avropa, Çin və Türkiye ticarət tərfədəşlərinin bazarları təmsil edir: "Marşrutun səmərəliliyi yük axınının artması, həmçinin, gələcəkdə Marmaray yük tunelinin istifadə edilməsi və Avropanın Pan-Avropa dəhlizləri sistemine qoşulmaqla artacaq. Dəmir yolu

daha da artmasına səbəb olacaq".

Latviya Nəqliyyat Nazirliyi: "Mütəmadi konteyner əlaqəsinin təmin edilməsi üçün Hindistan-İran-Azərbaycan-Rusiya-Latviya multimodal marşrutu yaradılır"

Qeyd edək ki, Azərbaycanın digər post-sovet məkanı ölkələri ilə də nəqliyyat üzrə əməkdaşlıq faktorları artmaqdadır. Belə ki, Azərbaycan və Latviyanın iştirakı ilə yeni multimodal marşrutun yaradılacağı barədə

qatarlarının İstanbula birbaşa çıxışını təmin etmiş Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu xəttinin tikintisi başa çatdıqdan sonra Mersin limanına gələn ilk qatar Qazaxıstan taxilini gətərib. 2018-ci ilin yanvarından iyununadək sözügedən marşrutla Qazaxıstanın 1073 konteynerlik taxil yükleri daşınıb".

M.Kabaşev qeyd edib ki, Qazaxıstan Transxəzər Beynəlxalq Nəqliyyat Marşrutunun mərkəzi hissəsi kimi Bakı-Tbilisi-Qars Dəmir Yolunun tarixi əhəmiyyətini yüksək qiymətləndirir: "Transxəzər marşrutu tarixi Böyük İpək Yolu ticarət marşrutunun varisidir. Qazaxıstan-Bakı-Tbilisi-Qars, gözlənildiyi kimi, avtomobil nəqliyyatı və Qara dəniz vasitəsilə dəniz yoluna əlavə olaraq Qazaxıstan və Türkiye arasında ixrac, idxlə və tranzit yüklerin nəqli imkanlarının gələcəkdə

informasiya verilib. Lakin multimodal marşrut digər ölkələri də əhatə edəcək. Latviya Nəqliyyat Nazirliyindən ölkə metbuatına verilən məlumata görə, ölkələr arasında mütəmadi konteyner əlaqəsinin təmin edilməsi üçün Hindistan-İran-Azərbaycan-Rusiya-Latviya multimodal marşrutu yaradılacaq. Qurumdan bildirildiyinə görə, "Şimal-Cənub" Beynəlxalq Nəqliyyat Dehlizi "Latviya Dəmir Yolları" QSC qismində Latviyanın logistika sahəsinin prioritətləri siyahısına daxildir: "Mütəmadi konteyner əlaqəsinin təmin edilməsi üçün Hindistan-İran-Azərbaycan-Rusiya-Latviya multimodal marşrutu yaradılır".

Azərbaycan regionda və dünyada əsas nəqliyyat mərkəzinə çevrilib

Ölkəmiz Şərqi-Qərb, Şimal-Cənub nəqliyyat dəhlizlərinin kəsişməsində yerləşməklə və bu sahədə uğurlu layihələr həyata keçirməklə dünyanın nəqliyyat xəritəsinə yeni imkanlar əlavə edib

Əvvələ Səh. 9

Təklif olunan logistik qərarın Hindistandan Avropaya effektiv, etibarlı və sürətli yük axınıni təmin edəcəyi nəzərdə tutulur. Latviyanın logistik xidmətləri və üstünlüklerində istifadə etmək "Şimal-Cənub" Beynəlxalq Nəqliyyat Dəhlizi istiqamətində Baltika və Şimali Avropa, eləcə də, Şərqi və Qərbi Avropa regionu ölkələrinə çıxış yaranır.

Nazirlərdən onu da bildiriblər ki, Latviya Azərbaycanı Avrasiya məkanında yeni nəqliyyat marşrutlarının inkişafı baxımından çox mühüm tərəfdəş hesab edir: "Azərbaycandan iki çox vacib beynəlxalq nəqliyyat dəhlizi keçir - Hindistan, İran, Azərbaycan, Rusyanın şimal-qərbi və Baltık dənizlərini regionunu birləşdirən "Şimal-Cənub" Dəhlizi, həmçinin Yeni İpək Yoluna daxil olan, Xəzər və Qara dəniz regionları arasında strateji əlaqə yaranan TRACECA - Avropa-Qafqaz-Asiya Nəqliyyat Dəhlizi. Bununla əlaqədar olaraq hesab edirik ki, Azərbaycanın yükdaşmanın inkişafı baxımından əla perspektivləri var. İranla dəmir yolu xəttinin inkişafı "Şimal-Cənub" Dəhlizini möhkəmləndirəcək, artıq istifadəyə verilmiş Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu isə Şərqi-Qərb istiqamətini inkişaf etdirəcək".

Vurğulanıb ki, Azərbaycan və Latviya arasında logistik tədarük zəncirinin inkişafı üçün yeni imkanlar Çinin "Bir zolaq, bir yol" təşəbbüsünü yarada bilər: "Latviya Azərbaycana Şimal-Cənub və Şərqi-Qərb istiqamətlərindəki logistik marşrutlarını bizim dəmir yolları və limanlarımız vasitəsilə Şimali və Qərbi Avropa bazarlarına çıxış əldə etmekle təkmilləşdirməyi təklif edə bilər".

Prezident İlham Əliyev:

"Bu ilin may ayında "Cənub Qaz Dəhlizi"nın rəsmi açılışı nəticəsində energetika sahəsində Azərbaycan-İtaliya əlaqələri üçün yeni imkanlar açıla bilər"

"Cənub Qaz Dəhlizi" energetika sahəsində Azərbaycan-İtaliya əlaqələri üçün yeni imkanlar açıla bilər". Bu fikirləri isə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev İtaliya Prezidenti Sərcio Mattarellanın şərfinə təşkil olunan rəsmi qəbulda çıxışı zamanı deyib. Dövlətimizin başçısı qeyd edib ki, ikitərəfli münasibətlərin tarixində ilk defədir ki, İtaliya Respublikasının prezidenti Azərbaycana rəsmi səfərə gəlib. O, Azərbaycan və İtaliya arasında əməkdaşlığı yüksək səviyyəde qurulduğunu vurğulayaraq, bildirib ki, İtaliya Azərbaycanın ticarət tərəfdaları arasında birinci yerdədir: "2017-ci ilde ölkələrimiz arasında ticarət dövriyyəsi və Azərbaycandan İtaliyaya ixracın həcmi artmışdır. Uzun illərdir ki, energetika sahəsində əlaqələr mövcuddur. Azərbaycan bu sahədə fealiyyət göstərən İtaliya şirkətləri ilə six əməkdaşlıq edir. Bu ilin may ayında "Cənub Qaz Dəhlizi"nın rəsmi açılışı nəticəsində energetika sahəsində Azərbaycan-İtaliya əlaqələri üçün yeni imkanlar açıla bilər. Azərbaycan neft böyük həcmində İtaliyaya nəql edilir. İtaliyanın neft idxləndə Azərbaycan birinci yerdədir və ölkəmizin İtaliyanın xam neft idxləndə payı 15 faiz təşkil edir. Bu gün işe

saldığımız polipropilen zavodu sənaye istehsalı sahəsində eməkdaşlığımızın gözəl nümunəsidir. Digər sahələrdə, o cümlədən, infrastruktur, inşaat, nəqliyyat və kənd təsərrüfatı sahələrində də ölkələrimiz eməkdaşlıq edir".

Prezident İlham Əliyev xatırladıb ki, Azərbaycan "Milan Ekspo"da 2015-ci ildə fəal iştirak edib və orada ayrıca pavilyon inşa etmiş ilk ölkələrindən. "Bizim pavilyonu 3 milyon 200 min insan ziyarət etmişdir"-deyə dövlətimizin başçısı vuğulayıb.

Prezident bildirib ki, bu gün Azərbaycan regional əməkdaşlığın və təhlükəsizliyin təmin olunması işində fəal rol oynayır: "Lakin Ermənistanın Azərbaycana qarşı 20 ildən artıqdır ki, davam edən təcavüzü bölgədə sülhün təmin olunması işinə böyük əngəller töredir. Azərbaycanın beynəlxalq səviyyədə tanınmış erazisinin 20 faizi bu təcavüzün nəticəsində işğal olunmuş, 1 milyondan artıq soydaşımız qacqın və məcburi köçküň vəziyyətinə düşmüş, azərbaycanlılara qarşı etnik təmizləmə siyaseti həyata keçirilmişdir. BMT Təhlükəsizlik Şurası erməni silahlı qüvvələrinin Azərbaycan ərazisində qeydsizləşdirilməsi ilə bağlı dörd qətnamə qəbul etmişdir. Əfsuslar olsun ki, Ermənistən bu güne kimi bunların heç birinə məhəl qoymur. Ermənistan-Azərbaycan, Dağılıq Qarabağ münaqışası yalnız və yalnız beynəlxalq hüququn norma və prinsipləri əsasında, Azərbaycanın ərazi bütövlüyü çərçivəsində həll olunmalıdır".

Dövlətimizin başçısı söyləyib ki, bir neçə gün əvvəl Azərbaycan ile Avropa İttifaqı arasında paraflanmış "Tərəfdəşlik prioritetləri" sənədində ölkələrin ərazi bütövlüyü, müstəqilliyi və suverenliyi ilə yanaşı, dövlətlərin beynəlxalq sərhədlerinin toxunulmazlığının dəsteklənməsinə sadıqlik öz eksini tapıb: "Bu yaxınlarda NATO-nun Brüsselde keçirilmiş zirvə toplantısının yekununda qəbul edilmiş Bəyannamədə müttəfiq dövlətlər Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyü, müstəqilliyi və suverenliyinə və eləcə də, münaqışının bu prinsiplər əsasında həllinə bir daha dəstək ifadə etmişlər. Biz ümidi edirik ki, ATƏT-in fealiyyətdə olan sədri İtaliya Ermənistan-Azərbaycan, Dağılıq Qarabağ münaqışasının həlli işində fəal rol oynayaq".

Aydın Quliyev: "Tramp

di. Bu dəstək Azərbaycan Prezidentinin qlobal düşüncələrinin və addımlarının geləcəkdə ortaya cixıa biləcək bütün maneelərdən siğortalanmasında çox təsirli rol oynayaçaq".

Aydın Hüseynov:
"Azərbaycan regionda böyük güc mərkəzinə çevrilir, eləcə də, Avrasiya məkanında logistik və nəqliyyat qovşağıdır"

Digər ekspert, Milli Məclisin deputati Aydın Hüseynov sözügedən məsələ ilə bağlı bildirib ki, İtaliyanın baş naziri Cuzeppe Konte ilə birge mətbuat konfransı zamanı ABŞ prezidenti Donald Trampin TAP layihəsinə dəstək nümayiş etdirməsi Azərbaycanın həyata keçirdiyi layihələrin dünya üçün nə qədər vacib olduğunu göstərir. Deputat qeyd edib ki, bu, eyni zamanda, Azərbaycanın dünyada artan nüfuzunun göstəricisidir: "Azərbaycan artıq dünyada etibarlı və strateji bir tərefdaşa çevrilib, Azərbaycanın həyata keçirdiyi iri layihələr dünya ölkəleri tərəfində dəstəklənir və getdikcə bu layihələrə qoşulmaq istəyən ölkələrin sayı artır. Dünya liderlərinin görüşlərində TAP-in gündəmde olması Prezident İlham Əliyevin uğurlu siyasetinin nəticəsidir. Bütün bunlar Prezident İlham Əliyevin düşünülmüş siyasetinin, diplomatik səylərinin, siyasi qətiyyətinin, eləcə də, Azərbaycan iqtisadiyyatının dünya iqtisadiyyatına integrasiya etməsi istiqamətində böyük fəaliyyətinin nəticəsidir".

Aydın Hüseynov qeyd edib ki, digər iri layihələr kimi TAP layihəsi də siyasi dividendlərlə yanaşı, ölkə iqtisadiyyatına dayanıqlı gelir gətirəcək, milli iqtisadiyyatımıza xidmət edəcək böyük bir layihədir, Azərbaycan bu layihədən həm ixracatçı ölkə, həm də tranzit ölkə kimi böyük gelirler götürəcək. Onun sözlərinə görə, Azərbaycan artıq Avropanın təbii qaz təchizatında çox etibarlı bir ölkəye çevriləcəkdir: "Bu, həm də ölkəyə geləcəkde böyük investisiyaların yatırılması deməkdir. Yəni bu layihədə bir çox ölkələr, eyni zamanda, transmilli şirkətlər iştirak edirlər. Həmin şirkətlərin təkcə neft-qaz sənayesine deyil, eləcə də, ölkəmizdə digər sahələr də böyük yatırımlar edəcəyi reallığıga çevriləcəkdir".

Deputat qeyd edib ki, bu layihə, həmçinin, Azərbaycanla idxləçi ölkələr arasında iqtisadi, ticari və mədəni əlaqələri daha da genişləndirəcək: "Bu layihə Azərbaycanın dayanıqlı inkişafını təmin edəcək. Bu, həmdə, o deməkdir ki, Azərbaycan regionda böyük güc mərkəzinə çevrilir, eləcə də, Avrasiya məkanında logistik və nəqliyyat qovşağıdır".

Bələliklə, tam əmin olaraq, belə qənaətə gəlmək olar ki, artıq Azərbaycan, nəinki regionda, eləcə də, dünyada və Avropa qitəsində istər beynəlxalq nəqliyyat, istərsə də digər nehəng layihələr sahəsində lider mövqeyinə malik olub. Bütün bu reallıqlar isə, ilk növbədə, Prezident İlham Əliyevin qətiyyəlli və müdrik siyaseti, eləcə də, ölkəmizin iqtisadi və siyasi qüdrətinin göstəricisi olaraq qiyamətləndirilə bilər.

Rövşən NURƏDDİN OĞLU

Media azadlığı, ondan sui-istifadə etmək deyil

Bəzi qələmşünaslar bu reallığı dərk etməlidirlər

Son günlər sosial şəbəkələrdə klaviatura qəhrəmanlıqları göstərənlər bu dəfə guya Azərbaycanda media azadlığının məhdudlaşdırıldığını iddia edərək, Uyenin mövzufətətrafinda var-gəl edirlər. Lakin belələri, bir həqiqəti unudurlar ki, hüquqi və demokratik dövlət olan Azərbaycanda media azadlığı ilə yanaşı, həm də KİV haqqında qanun təsbit olunub. Bu qanunlar əsasında fəaliyyət göstərən hər bir kütüvə-informasiya vasitəsi azad şəkildə informasiya toplaya və yaya biler. Yəni media azadlığı, ondan sui-istifadə etmək deyil.

Onu da qeyd edək ki, hələ 2016-ci ilin noyabrında Prezident İlham Əliyev Beynəlxalq İnfomasiya Agentliklerinin Konqresinin iştirakçıları ilə görüşdə Azərbaycanda mətbuat azadlığının tam şəkildə təmin olunduğu vurğulayıb. Ölkə başçımız çıxışında agentliklərin nümayəndə heyətlərinə deyib: "Ölkəmizdə eger azad internet fealiyyət göstərisə, senzura yoxdur, əhalinin 75 faizi internet istifadəçisidirsə, mətbuat azadlığının məhdudlaşdırılmasından necə danışmaq olar? Əgər sosial şəbəkədə, «Facebook»-da və «Twitter»-de 2 milyon insanımız varsa, mətbuat azadlığını necə məhdudlaşdırmaq olar? Biz qarşımıza bu cür siyasi məqsəd qoymamışqF.

Bəli, məhz dövlət başçımızın mediaya verdiyi böyük qiymət də göz önündədir. Lakin bu gün fealiyyətləri dayandırılmış saytlar və s. infomasiya mənbələrinin nəyə görə belə bir vəziyyətlə üzləşdiklərini araşdırımdan, eləcə də, KİV haqqında qanunu oxumadan Azərbaycan hakimiyətinə qarşı olmazın iftalar atırlar. Misal üçün, belli müxalifət UliderləriF, xarici ölkələrdə dövlətəmiz əleyhinə fealiyyət göstərən saxta qələmşünaslar, eləcə də, UMedia KlubuF yaradaraq, oradan müəyyən fondların təlimatlarına canla-başa xidmət edənlər də, əslində, hansı infomasiya saytının nəyə görə fealiyyətinə xitəm verildiyini çox yaxşı, hətta əla anlayırlar. Sadəcə, ağaları onlara əmr verib və həmin əmri yerine yetirmək lazımdır.

Prezident İlham Əliyev:
"Əgər internet heç bir senzura olmadan azaddırsa və əhalinin böyük hissəsi internet istifadəçisidirsə, medianın fealiyyətinə məhdudiyyətdən danışmaq olmaz"

Digər bir xatırlatmanı da etmek yerine düşərdi. Bu ilin yanварında Davos Dünya İqtisadi Forumu çərçivəsində UStrategy perspektivləri: AvrasiyaF adlı panel müzakirələrindən başçıımız Cənab İlham Əliyev bir daha media azadlığı ilə bağlı fikirlərini bildirərkən deyib ki, Azərbaycana qarşı media azadlığı ilə bağlı tənqidlərin əsası yoxdur: UAzərbaycanda bütün əsas azadlıqlar təmin olunur. Buraya media azadlığı da aiddir ki, Azərbaycanda media tamamilə azaddır. Azerbaycan əhalisinin texmənən 80 faizi internet istifadəçisidir. Əgər internet heç bir senzura olmadan azaddırsa və əhalinin böyük hissəsi internet istifadəçisidirsə, medianın fealiyyətinə məhdudiyyətdən danışmaq olmazF.

"Bunlar niyə edilir?
Səbəb sadədir.

Azərbaycan milli maraqlarına uyğun müstəqil siyaset həyata keçirir"

Media azadlığı ilə bağlı reytinglərdə Azərbaycana niyə aşağı dərəcə verildiyinə dair suali da cavablandırın Azərbaycan Prezidenti deyib ki, bu, siyasi səbəblərlə bağlıdır: UReallığı dəyişmək olmaz. Bir dəha deyirəm ki, Azərbaycanda fundamental azadlıqlar təmin olunur. Bizim hökumətimiz her bir kəndə genişzolaqlı internetin çatdırılması üçün bir çox vacib layihələr həyata keçirir. Bu qiyamətləndirme çox ədalətsiz yanaşma əsasında teşkil olunub. Bəzən isə, bu, düşməncəsinə yanaşmadır. Bu reytinglər Qərbədə bəzi siyasi mərkəzlər tərəfdən təşkil olunub. Bunlar niyə edilir? Səbəb sadədir. Azərbaycan milli maraqlarına uyğun müstəqil siyaset həyata keçirirF.

Məhz müstəqil ve qətiyyətli siyaset xəricdəki bəzi dairələrin maraqlarına keskin zərbələr vurur, nəticədə, hətta texniki səbəbdən bağlanmış saytların UmüdəfiəciliyinəF çevrilən belli tərəflər dərhal ölkəmizə qarşı mənfur addımlar atmağa başlayırlar.

Torbalarında pişik olan və fealiyyətləri dayanan saytların qələmşünasların nədənsə KİV haqqında qanunları pozaraq, reketçiliklə, böhtancılıqla və şərcilik xarakterində fealiyyət göstərmələrini etiraf etməyə cürətləri çatır

Onu da xatırlatmaq yerinə düşərdi ki, əger bu gün ölkəmizin maraqlarına, dövlətəmiz əleyhinə sosial şəbəkələrdə, daha dəqiq desək, sosial mediada qarayaxma kampaniyaları aparanlar hələ də anlamırlar ki, əger ölkəmizdə media azadlığı, internet azadlığı olmasayıd, onlar ağalarının tapşırıqlarını belə asanlıqla icra edə bilmezdi. Lakin bütün bunları dərk etmələri əvvəzine, en adı meşət olayını da az qala mediaya bağlayıb, öz çirkin niyyətlərini güdürlər.

Lakin bu gün UXuralF, UTuranF və s. kim torbalarında pişik olan və fealiyyətləri dayanan saytların qələmşünasların nədənsə KİV haqqında qanunları pozaraq, reketçiliklə, böhtancılıqla və şərcilik xarakterində fealiyyət göstərmələrini etiraf etmeye cürətləri çatır. Cürətsiz olduqlarına görə də, belli mənfur əməlləri ilə suyu bulandırmağa çalışırlar. Ancaq onların bu əməlləri onsur da xəlbire su tökmək kimi bir şeydir. Bu baxımdan, zaman keçəcək, bəlkə də nə qədər səhv yolda olduqlarını anlamağa məhkum olacaqlar.

Rövşən NURƏDDİNOĞLU

"Sanksiyanın "Cənub Qaz Dəhlizi"na şamil edilməməsi layihənin əhəmiyyətini göstərir"

Inran qarşı tətbiq olunan sanksiyaların "Cənub Qaz Dəhlizi" layihəsinə şamil edilməməsi mövcud geostrateji reallığın düzgün qiymətləndirilməsi və Avropanın enerji təhlükəsizliyi maraqlarının nəzəre alınması baxımından oldukça əhəmiyyətlidir". SİA-nın verdiyi məlumatə görə, bunu Milli Məclisin deputatı Hikmət Babaoğlu deyib.

H.Babaoğlu qeyd edib ki, bu layihənin müəllifi Azərbaycandır və onun reallaşdırılması zamanı bütün mümkün riskləri və perspektivləri dəqiqliklə hesablaya bilib. Deputat vurğulayıb ki, müsəris beynəlxalq enerji münasibətlərinin vacib aktorlarından biri olan Azərbaycan özünün strateji tərəfdəşləri ilə birlikdə hazırlıda elə bir geostrateji reallıq formalasdırıb ki, onun ətrafında bütün iştirakçı ölkələrin maraqları uzlaşır: "Bu isə heç də sadə məsələ deyil. Ancaq Azərbaycan buna nail olmağı bacarıb. Ona görə de iqtisadi sanksiyaların təzyiq riçağı kimi istifadə edilməsi tarixində ən sərt hallardan biri kimi müşahidə etdiyimiz sanksiyalar zamanı belə Azərbaycanın maraqları xüsusi istisna kimi nəzəre alınır. Çünkü ölkəmiz öz milli maraqlarını özünün strateji tərəfdəşlərinin milli maraqları ilə məhərətli koordinasiya edib. Nəzəre almaq lazımdır ki, səhəbət dönyanın ən böyük və ən bahalı layihələrinin birindən gedir. Bu layihə sözün əsl mənasında 21-ci əsrin layihəsi adını daşımağa layiqdir. Son hadisələr də bir daha bunu sübut etmiş oldu".

H.Babaoğlu vurğulayıb ki, "Cənub Qaz Dəhlizi" layihəsi 7 ölkəni eyni zamanda kəmər boyunca 12 fərqli investor və 12 fərqli alıcı ilə birləşdirəcək: "Bu, həm də böyük enerji ehtiyatlarına malik olan Xəzər regionunu Avropa İttifaqı (AB) istehlakçıları ilə birləşdirən ilk bozu kəməri olacaq. Yəni əslində bu kəmər Avropanın enerji təhlükəsizliyinin yeni alternativi kimi çıxış edəcək. Belə bir alternativ mənbənin olması ise hazırkı gərgin beynəlxalq münasibətlər mərhələsində Avropa üçün hava-su kimi lazımdır. Ona görə də hələ bir qədər əvvəl Vaşinqtonda İtaliya baş naziri Cüzeppé Conte ilə görüşdə ABŞ prezidenti Donald Trampin "Cənub Qaz Dəhlizi"nin bir hissəsi olan Transadriatik boru kəmərini (TAP) dəstəkləməsi çox böyük əhəmiyyətə malik idi və heç də təsadüfi deyildi. Ancaq belə mühüm layihələrin həmişə iqtisadi tərəflərlə bərabər mütləq siyasi tərəfləri də olur ki, bu da bizim üçün az əhəmiyyətli deyil". Deputat bildirib ki, ölkəmizin həyata keçirdiyi bu tipli meqalayihələr beynəlxalq münasibətlər sisteminde də Azərbaycanın yerini möhkəmləndirir və rolu artırır: "Bu isə nəticə etibarilə milli maraqlarımızın və ərazi bütövlüyüümüzün təmin olmasına əsaslı zəmin yaradır". trend

Fövqəladə Hallar Nazirliyində Bakı şəhərinin Baş Planı ilə bağlı müzakirələr aparılıb

Komitəsi Aparatinin rehbəri Anar Quliyev, "The Boston Consulting Group" şirkətinin ekspertləri və nazirliyin strukturuna daxil olan qurumların rəhbər şəxsləri iştirak ediblər.

Söhbət zamanı Bakı şəhərinin Baş Planının hazırlanması prosesinin beynəlxalq standartlara uyğun təşkili istiqamətində hərəkəflə işin aparıldığı qeyd olunub. Bu sənədin hazırlanması və reallaşdırılmasında müvafiq dövlət qurumları, eyni zamanda, FHN ilə əlaqəli fealiyyətin vacibli diqqətə çatdırılıb. Müzakirələrdə, həmçinin tikintidə təhlükəsizlik normalarına və yanğın təhlükəsizliyi qaydalarına riayət olunmasının, ümumiyyətə, əhalinin fövqəladə hadisələrdən mühafizəsinin əhəmiyyətindən söz açılıb. Görüşdə sözügedən məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb, mövcud əməkdaşlığın perspektivləri müzakirə edilib.

Bu il Gəncəyə ən çox turist İran və Türkiyədən gəlib

Cari ildə Gəncəyə ən çox turist İran və Türkiyədən gəlib. AZERTAC-in bölgə müxbiri xəbər verir ki, bu ilin birinci yarısında Gəncə Turizm İnformasiya Mərkəzinə 11 min 243 müraciət olub. Mərkəzə müraciət edən turistlərdən 7 min 328-i yerli, 3 min 915-i xarici ölkə vətəndaşıdır. Bu il Gəncəyə ən çox turist İran və Türkiyədən gəlib. Bunun məqəbilində Gəncə sakinlərinin də ən çox səfər etdiyi ölkələr Türkiye və İran olub. Bu səfər Gürçüstən və Rusiya da daxildir.

Gəncə Turizm İnformasiya Mərkəzindən bildirilib ki, mərkəz ötən ayalar ərzində "Gəncə-Göygöl", "Gəncə-Daşkəsən-Xoşbulaq", "Gəncə-Qəbələ" və "Gəncə-Şəki" turizm marşrutları üzrə turlar teşkil edib. Bu turlarda 2 min 660 yerli və xarici turist iştirak edib. Qərb bölgəsinin mərkəz şəhəri hesab edilən Gəncə isə yerli və xarici turistlərin daha çox ziyyarət etdiyi şəhər olub. Bu şəhərin tarixi məkanları, abidələri, dini ziyanətgahları, müasir tikililəri, istirahət və əyləncə mərkəzləri, həmçinin zəngin mətbəxi Gəncəni görmək istəyən turistlərin diqqətini cəlb edib. Ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə Gəncəyə gələn turist sayıda 5-6 faiz artıq qeydə alınıb.

10 avqust 2018-ci il

Sosial şəbəkə oyunbazlığının uğursuz nəticələri

Yaxud belə oyunlar Azərbaycanda keçməyib və keçməyəcək də...

Artıq on ildən çoxdur ki, dünyada bir-birini əvəzleyən və mütəmadi olaraq, gündəmləri zəbt edən bir çox olaylar yaşanan proseslərin gerək üzünü ortaya çıxarmaqdır. Xüsusilə, internet resurslarının inkişafı dövrünə təsadüf edən hadisələrin hər birinin arxasından Qərbin çıxmazı isə bir sira suallar doğurur. Bu isə, belə deməyə əsas verir ki, zaman-zaman dünyaya özüne sərf edən "demokratiya" ixrac edən qoca Qərb öz müstəvisində buna dözümsüzlük göstərir. Artıq Qərbin özündə elə hadisələr baş qaldırır ki, bunun qarşısı zor gücünlə, polis vəhşiliyi və s. qeyri-insani yollarla alınır. Buna misal kimi, təkcə son 10 ildə ABŞ-da, Böyük Britaniyada, Fransada, Almaniyada, İspaniyada və s. Qərb ölkələrində baş verən son hadisələri xatırlatmaq mümkündür.

Maraqlı isə odur ki, "demokratiyanın beişiyi" hesab edilən və sosial şəbəkələrin dəstekçisi olan Qərb, bu dəfə, məhz özləri tərəfindən yaradılmış sosial şəbəkələrin hədəfinə çevrilərək, nece deyərlər, onun "seyrini" görməyə başlayıb.

Xatırlayaq - Tottenham olayları

Halbuki tarixə "Ərəb baharı" kimidüşən qanlı-qadəli hadisələr, yüz minlərlə insanların ölümünə, qəddarlığa səbəb olan Qərb "demokratiyasının" ixracatçı başbənləri bu gün də eyni baxışdan çıxış edirlər. Ancaq unudurlar ki, İngiltərədə baş vermiş Tottenham olayları dünya ictimaiyyətinin yadından çıxmayıb. Misal üçün xatırlada bilərik ki, 2011-ci ilin avqustunda Mark Duggan adlı qaradərili ingilis genci Tottenham şəhərində polis tərəfindən öldürüləmişdi və bu hadisə küləvi etirazlara səbəb olmuşdu. Qısa zaman içinde Tottenham'dən qıgilçılmış götürərək, London da daxil olmaqla, digər şəhərlərə qədər sürətlə yayılan iğtişaşlarda minlərlə məğaza soyuldu və qaret edildi və minlərlə insan ciddi xəsarət aldı. Qərb metbuatinin yayıldığı məlumatlara görə, hadisələr zamanı 5 adam olmuş, 3 mindən çox adam həbs olunmuşdu. Həbs edilənlərdən 1000 nəfəri ceza almış, bir o qədəri də axtarışa verilərək, sonradan həbsxanalarla atılmışdı. Maddi zərər isə 200 milyon dolları keçmişdi. Eyni zamanda, 200-ə yaxın polis məmuru müxtəlif dərəcəli ağır bədən xəsarətləri almışdı.

Tottenham hadisələrindən sonra Britaniya hökuməti 4 gün ərzində bütün sosial şəbəkələrə çıxışları dayandırmışdır!

Yeri gəlmışkən, bu gün Azərbaycana qarşı da heç bir əsası olmayan ittihamlara çıxış edən, guya internet azadlığına məhdudiyyətlərin qoyulduğunu iddia edən bir sira Qərb siyasi dairələri unudurlar ki, təkcə Tottenham hadisələrindən sonra Britaniya hökuməti 4 gün (!!!-R.N.) ərzində bütün sosial şəbəkələrə çıxışları dayandırmışdı. Öldürülen qaradərili Mark Duggan üçün "R. I. P. Mark Duggan" adı ilə "Facebook" sehifəsi açıldı və sehifənin qısa müddətdə minlərlə dəstəkçisi oldu. Neticədə isə, bu səhifədə paylaşılan mesajlar ingilis polisinə qarşı "qisas" adı altında yayılmışdı. Sonra isə "qisas"ın yerini küçə nümayişləri, onun ardınca isə, talan və qarətlər, lap sonda isə anarxiya əvəz etdi.

Daha sonra bu istiqamətdə müəyyən qədər irəliyə gedərək, iğtişəçilərin koordinasiya rolunu oynayan sosial şəbəkələri ölkə ərazisində bağlamaq barədə müzakirələr aparıldı və 4 gün sosial şəbəkələrinin fəaliyyəti tamamilə dayandı. Özü də ingilis hökuməti bunu sosial şəbəkələrin rəhbərlərinə müraciət edərək, heyata keçirdilər. Şəbəke rəhbərləri isə hökumətin bu çağırışını məmnunluqla qəbul etdilər.

**Çikaqo hadisələri -
ABŞ-in ayrı-ayrı
ştatlarında sosial
şəbəkələrə giriş
qadağası bir müddət
tətbiq edilməklə
yanaşı, hadisələri
işıqlandıran
jurnalıslar
saxlanıllaraq,
təcridxanalara
salınmışdır**

Bənzər hadisə ABŞ-da da baş vermiş və qaradərili gəncin öldürüləməsi kütləvi iğtişaşlara, həbslərə, hətta polis tərəfindən jurnalısların təqibinə səbəb olmuşdu. Bu hadisədən önce isə, "Çikaqonu zəbt et" şüarı ABŞ şəhərlərini bürümüşdü, Amerika "demokratiyasının" iç üzü ifşa olunmuşdu. ABŞ-in ayrı-ayrı ştatlarında sosial şəbəkələrə giriş qadağası bir müddət tətbiq edilməklə yanaşı, hadisələri işıqlandıran jurnalıslar saxlanıllaraq, təcridxanalara salınmışdı.

Beləliklə, hadisələrin bu qədər sürətlə yayılmasına və vəziyyətin bu qədər acıncıqlı həddə çatmasına, təbii ki, əreb ölkələrində baş verən inqilablar, iğtişaşlar "tərədən"

"Facebook", "Twitter" və bu kimi digər sosial şəbəkələri səbəb olmuşdu desək, heç də yanılmayıq.

**İkili standart olan
yerdə düzgünlük,
dürüstlük və ədalətli
mövqenin olması
qətiyyən mümkün
deyil**

Söz yox ki, bəlli dairələr müstəqil və qətiyyətli siyaset yürüdülən Azərbaycana da diş atmağa çalışıblılar. Bu kimi hadisələr Azərbaycanda da göstərilməye cəhd edildikdə, iştir radikal və dağıdıcı ölkə müxalifeti, istərsə də bir sira Qərb dairələri tamamilə fərqli münasibet göstərirler, demokratianın və bunu insan hüquqlarının pozulması kimi qiymətləndirirler. Onu da qeyd edək ki, Qərb siyasetinin ikili standartları dəfələrə Azərbaycana tətbiq edilib. Belə ki, müxalifətin dağıdıcı qanadının hələ 2010-2012-ci illərde müxtəlif adda, yeni sıfarişlərə keçirdikləri icazəsiz aksiyalar zamanı, insanların asayışı, rahatlığı və istirahəti pozulduğu üçün dövlət tərəfindən qanunsuz hərəkətlərin qarşısının alınmasını "anti-demokratik" addım kimi qiymətləndirdilər. Halbuki həmin aksiyalar zamanı onlara avtomobilər, mağazalara, iaşə obyektlərinə və ofislərə külli miqdarda maddi ziyan dəymişdi, insanlar xəsər almışdı.

**Qıcanan dişlərin də
fəsada uğrayıb
qırılan zamanı olur,
həm tibbi, həm
də fiziki nöqtəyi-
nəzərdən...**

Ancaq digər maraqlı məqam Azərbaycan hakimiyyətinin radikal lər icazəli mitinqlər və toplantılar keçirmək üçün müvafiq yerlər ayırdıqdan sonra belə, yenidən Qərb dairələrinin eyni mövqədən ittihamlar ireli sürməsidir. Buna isə, açıq-ashar siyasi həyəsiqliq deyirlər. Bu əsnada bir çoxlarını belə bir sənəd düşündürür: bəs, görəsən, Qərb öz daxilində baş verənləri görmürmü? Təbii ki, ikili standartların olduğu yerdə bu sənədin verilməsi heç də düzgün sayılmaz. Çünkü ikili standart olan yerdə düzgünlük, dürüstlük və ədalətli mövqenin olması qətiyyən mümkün deyil.

Qaldı ki sosial şəbəkələrdəki "söyüş müxalifəti"nin bəlli əməllərinə, çox yəqin ki, istə nüfuzlu, istərsə də sade insanların ailələrinə və şəxsiyyətlərinə qarşı tərbiyəsizlik edənlər bu əməllərinə görə cavablarını alacaqlar. Yəqin ki, onda da ikili standartlara sadıqlığı nümayiş etdirən qərblələşmələr yenidən yaxa-başlarını yırtaraq, "demokratiya" deyib, diş qıcadacaqlar. Amma qıcanan dişlərin də fəsada uğrayıb qırılan zamanı olur, həm tibbi, həm də fiziki nöqtəyi-nəzərdən...

Rövşən RƏSULOV

"REAL"da nə baş verir?

*Hərəkatdan partiyaya çevrilən
qurumun sıraları seyrəlmək üzrədir*

Bir müddət önce, hərəkatdan partiyaya çevrilən "REAL"ın daxili problemləri səngimək bilmir. Onu da qeyd edək ki, son bir neçə ayda adıçəkilən siyasi təşkilatda ciddi şəkildə parçalanma hökm sürür. Artıq istefalar da verilir. İstefə verənlərin əksəriyyəti müxtəlif adda ittihamlar ireli sürməklə oradan uzaqlaşmaqdadırlar. Eyni zamanda, baş verənləri siyasi qurumun sədri İlqar Məmmədovun həbsdə qalması ilə əlaqələndirənlər yanaşı, fərqli düşünənlər də mövcuddur. Məhz fərqli düşünənlər "REAL"dan ayrılmalarını en çox belə əsaslandırırlar ki, İ.Məmmədovun həbsdə olmasından sui-istifadə edənlər qurum daxilində öz diktələrini etməyə çalışır, sədrin azadlığa çıxmasına qədər "REAL"ı mənimseməyə cəhdler göstərirler. Söz yox ki, burada əsas olaraq, idarə heyətinin üzvü Erkin Qədirli, qurumun hemtəsisi Natig Cəfərli, eləcə də, meclis üzvü Azər Qasımlı göstərilir. O cümlədən, digər meclis üzvləri - Ərestun Baxşəliyev, Nəriman Mücəhid və Elmin Həmzən sirəv üzvlərdən qruplaşma yaratmaq cəhdləri barədə iddialar ireli sürürlür.

İstefaların səbəbləri - qruplaşmalar, diktələr və avtoritarçılıq

Hələ bir müddət qabaq "REAL" üzvlərindən olan Cavid Qara istefasının səbəblərini tam açıqlamasada, dediklərindən belə nəticəyə gəlmək olar ki, onun özü də daxili qruplaşmalarдан və avtoritarçılıq meyllərindən bezərək, qurumun sıralarını tərk edib. "2012-ci ilən "REAL"ın üzvüyəm"-deyə sosial şəbəkədə yazmış C.Qara xatırladı ki, bu quruma üzv olanda İ.Məmmədov həbs olunmamışdı: "İndiyə qədər əlimdən gələn köməyi etmişəm. Bu günlərdə bu baradə çox fikirləşdim. Artıq heç bir partiya mənsubiyətinə olmasına istəmirəm".

Beləliklə, bu istefanın əsas səbəbinin, məhz İ.Məmmədovun yoxluğu, həmçinin, qurumda qarışmalarla, intriqalarla əlaqələndirmək kifayət qədər mümkündür.

Rövşən Ağayevin istefə səbəbi: "Hər bir kəs gərəkli ola biləcəyi yerdə olmalı, faydası toxuna biləcəyi işin qulpundan yapışmalıdır..."

Diger bir səsli-küülü istefə isə "REAL"ın idarə heyətinin üzvü Rövşən Ağayevlə bağlıdır. "2011-ci ildən bəri idarə heyətinin üzvü olduğunu "REAL" hərəkatından ayrılmışla bağlı qərar vermək menim üçün çox çətin oldu"-deyə qeyd edən R.Ağayev də istefasının səbəblərini açıqlayarkən, hər kəsin öz yerində olmadığını bildirib: "Səbəbləri haqda çox qısa bunları deyəcəm. Təşkilatın idarə heyətinin hər bir üzvü "REAL"ı öz hədəflərinə yaxınlaşdırmaq üçün daha fədakar olmalı idi. Bize qoşulan üzvlərin, eləcə də, təəssübkeşlərin idarə heyətində gözləntisi də bu idi. Təəssüb ki, müxtəlif səbəblərdən bir idarə heyətinin üzv kimi mən vəzifənin öhdəsindən gələ bilmədim. Bu qərarı qəbul edərkən, yanaşmam bu olub ki, hər bir kəs gərəkli ola biləcəyi yerdə olmalı, faydası toxuna biləcəyi işin qulpundan yapışmalıdır..."

Göründüyü kimi, əsas vurulan eyham idarə heyətinin yarıtmazlığı, o cümlədən, ugursuzluqlardır.

Bu gün "REAL"da "at oynadan" Erkin Qədirlinin vəzifədən kənarlaşdırılmasına İlqar Məmmədov həbsxanadan "dobro" vermişdi

Lakin illər önce də bu qurumda çaxnaşmalar və qarışdurmalar yaşanıb. Misal üçün, xatırlada bilərik ki, 2014-cü ilin mayında və yənə də İ.Məmmədov həbsdə olarkən, hərəkat daxilində baş verən qarışdurmalar nəticə etibarilə idarə heyətinin üzvü E.Qədirlinin adı ilə bağlı olmuşdu. Məhz həmin vaxt E.Qədirlinin son müsahibələri və sosial şəbəkələrdə yaydığı ifadələr, həmçinin, həmin ifadələrə getirdiyi izahlar müzakirə olunaraq, ciddi yanlışlıqlar kimi qiymətləndirilmişdi. O cümlədən, iclasın protokolundan da, görünüşü kimi, qeyd olunmuşdu ki, əvvəlki iclaslarda edilmiş şifahi xəbərdarlıqlara baxmayaraq, E.Qədirli yanlışlıqlarını düzəltməyə əməli cəhd göstərmişib. "Ona görə də, təklif olundu ki, Erkin Qədirli "REAL" hərəkatının məclis başqanı və idarə heyətinin üzvü vəzifələrindən çıxarılsın"-deyə sözügedən protokolda bildirilmişdi. Həmçinin, xüsusilə, qeyd edilmişdi ki, bu qərar verilməmişdən önce İ.Məmmədov həbsxanaya göndərilmişdi və o da, öz növbəsində, bu qərarla razılığını demişdi.

Beləliklə, həmin hadisələr bu gün də təkrar olunmaqdadır. Artıq sehih məlumatlara görə, "REAL"ı növbəti istefalar gözləyir. Bu istefalar, neticədə partiyaya çevrilmiş hərəkatın qısa zamanda iflasa uğrayacağından xəber verməkdədir.

R.RƏSULOV

Robert Koçaryan faktoru Ermənistanla "DQR"i üz-üzə qoyub

Anti-Rusya meyilləri isə artmaqda davam edir

Ermənistanın sabiq prezidenti Robert Koçaryanın həbsindən sonra Ermənistanda vəziyyət daha da gərginləşməyə başlayıb. Xüsusilə, baş nazir Nikol Paşinyanın göstərişləri əsasında Qarabağ klanı üzərində başladılan siyasi təqiblər köhnə sistemi radikal hərəkətlərə keçməyə vadar edir. Xatırladaq ki, hakimiyətdən devrilmiş Respublika Partiyasının deputatları, eləcə də, Daşnakşiyun fraksiyasının parlamentariləri Ermənistana baş prokurorluğununa Robert Koçaryanın azadlığa buraxılması üçün müraciət məktubu ünvanlayıblar.

Iddialar var ki, "DQR" in Ermənistana qarşı tələbləri arxasında Kreml dayanıb

O cümlədən, "DQR" in "parlament" üzvü də ayrıca müraciət edərək, həmin tələbləri dəstəkləyiblər. Lakin baş prokurorluq həmin müraciətləri rədd edərək, Koçaryanın həbsdə qalmasını daha məqbul hesab edib. Bu amil isə bir sira erməni ekspertləri tərəfindən beş qeymətləndirilir ki, köhnə sistemin arxasında Rusiya faktoru dayanıb. Əgər nəzərə alsaq ki, hazırda Paşinyan hökumətinin Rusiya ilə münasibətləri kifayət qədər soyuqdur və Ermənistanda anti-Rusya külekleri əsir, bu zaman ölkə daxilindəki siyasi böhranın ne qədər dərin olduğunu təsvür etmek elə də çətin olmaz. Həmçinin, iddialar var ki, "DQR" in Ermənistana qarşı tələbləri arxasında Rusyanın bəlli dairələri, daha dəqiq desək, Kreml dayanıb.

Aşot Manuçaryan: "Koçaryanı Moskvadan dəstəkləyən agentlər var"

Bu arada, Ermənistən "Qarabağ" komitəsinin (bu komitənin Qarabağ klanı ilə əlaqəsi yoxdur-R.N.) sabiq üzvü Aşot Manuçaryan deyib ki, 2008-ci ilin 1 mart hadisələri zamanı Yerevanda, hətta təsadüfi yoldan keçənləri beş döyürdür. A. Manuçaryan "1in.am" informasiya portalına danışarkən bunu deyib. "Məqsəd bu idi ki, Yerevan şəhəri Ermənistəni faktiki məhvə aparanla-

RÖVŞƏN RƏSULOV

Ermənistən keçmiş baş nazirinin qardaşı qanunsuz odlu silah saxladığı üçün həbs edilib

Ermənistən Milli Təhlükəsizlik Xidməti (MTX) 2008-ci il martın 1-dən 2-nə keçən gecə baş verən hadisələrlə bağlı apardığı cinayət işi çərçivəsində keçirilən əməliyyat-kəşfiyyat fəaliyyəti nəticəsində keçmiş baş nazir Hovik Abrahamyana məxsus xeyli sayda silah və döyüş sursatının Ambik Qevorqyanın Ararat şəhərindəki Mxçyan keçmiş mexaniki təmir-bərpa zavodunda qanunsuz saxlanması məlum olub.

AZƏRTAC Ermənistən KİV-lərinə istinadla xəber verir ki, MTX-nin mətbuat mərkəzinin məlumatına görə, qanunsuz saxlanılan silah və döyüş sursatları, o cümlədən 3 pulemyot, "AK-74" markalı 7 avtomat, 2 ədəd "SVD" snayper, müxtəlif tipli 3 tūfeng, digər silahlar və müxtəlif çaplı xeyli sursat 2018-ci il avqustun 6-da və 7-də Xidmətin eməkdaşları və polis tərəfindən aşkarlanaraq götürürlər. Hadisə ilə bağlı Ambik Qevorqyan və Hovik Abrahamyanyan qardaşı Henrik Abrahamyanyan qanunsuz odlu silah və döyüş sursatlarının saxlanması ilə əlaqədar şübhəli şəxs qismində həbs olunublar. İlkin istintaq davam etdirilir.

Ermənistən vətəndaşlarına ən çox Şengen vizası verməkdən imtina edirlər

Almaniya turizm məqsədi ilə Şengen vizasını rəsmiləşdirmək Rusiya və Belarus vətəndaşları Ermənistən və Mərkəzi Asiya ölkələri sakinalarından daha asandır. Bu barədə AZƏRTAC AFR Xarici İşlər Nazirliyinin məlumatına istinadla xəber verir. Almaniya getmək üçün sənədlər bütövlükde iki tirdə olur: birincisi "C" kateqoriyalı Şengen vizasıdır. Qısamüddətli səyahətlər, məsələn, turist kimi, şəxsi məqsədlərə səfərlər, ya-xud hər hansı rəsmi tədbirdə iştirak etmək üçün bu viza dan istifadə edirlər. Belə vizanın sahibine Şengen zona-sında yarım il ərzində 90 günə qədər qalmalı hüquq verilir.

Amma əgər səfər Almaniya ərazisində işləmək, təhsil almaq və ya ailənin birleşməsi məqsədi ilə daha uzun müddət qalmabı nəzərdə tutursa, onda "D" kateqoriyalı viza rəsmiləşdirilməlidir. Bu viza AFR-də bir neçə aydan bir neçə ilə qədər fasilsiz yaşamaq hüquq verir.

Qeyd etmək lazımdır ki, Avropa İttifaqına getmək üçün viza keçmiş SSRİ-nin heç də bütün ölkələrinin sakinalarına tələb olunmur. Məsələn, 2004-cü ildə Al-nin üzvü olan Baltik dövlətlərinin vətəndaşlarının sərbəst yerdeyişmə hüquq var. Onlar Avropa İttifaqının üzvü olan hər hansı ölkədə işləmək üçün Al-nin bu və ya digər dövlətinin vətəndaşları ilə bərabər hüquqa malikdirlər. Ukrayna, Moldova və Gürcüstan pasportlarının sahibləri də Şengen zonesi ölkələrinə vizasız gedə bilərlər. AFR XİN-in statistikasına görə, Almaniyada çox vaxt Rusiya vətəndaşları istirahət edirlər. 2008-2017-ci illər dövründə rusiyalılar Almaniyaya turizm vizalarının rəsmiləşdirilməsi üçün 3,5 milyondan çox müraciət ediblər. Onların ardınca Belarus (635 min) və Qazaxstan (367 min) vətəndaşları gelir.

Postsovet ölkələri vətəndaşları bütövlükde AFR-ə turizm vizalarının rəsmiləşdirilməsi üçün müraciətlərinin rədd ediləcəyindən ehtiyat etməlidirlər. Adətən, bu qəbilden olan insanların erizlərindən 90 faizindən çoxu təmin olunur. Doğrudur, Rusiya və Belarus turistlərinin viza almaq şansları daha yüksəkdir. Son 10 ilde bu ölkələrin vətəndaşlarına verilən rədd cavablarının payı 3 faizdən çox olmayıb. Ermənistən bu siyahının sonuna başçılıq edir: bu ölkənin vətəndaşlarının viza almaq müraciətlərinin 8 faizindən çoxu rədd edilir. Almaniya XİN-də ümumi sözlər kifayətlənərək, rədd cavablarının konkret səbəblərini açıqlamaqdan imtina ediblər. İdaredən bildiriblər ki, viza verilməsi barədə qərar AFR-in konkret ölkədəki sefirləri oyektiq meyarlar əsasında qəbul edir.

Məsələn, viza almağa namizəd sübut etməlidir ki, Almaniyaya səfər etmək üçün yetərincə pul vəsaitinə malikdir, yaxud orada onun bütün xərclərini öz üzərinə götürməyə hazır olan dostları və qohumları var. Nazirlik viza verilməsi barədə qərarın çox vaxt insanın həsi ölkənin vətəndaşlığını daşımasından asılı olması barədə fərziyyəni təkzib edib. Bununla belə, ekspertlər hesab edirlər ki, bu, heç də həmişə həqiqətə uyğun deyildir. Bəzi tədqiqatlarda qeyd edilir ki, Qərb ölkələri viza vermək barədə qərar qəbul edərkən çox vaxt qeyri-resmi meyarlardan çıxış edirlər. Məsələn, rədd cavabının əsasında konkret ölkədə daxili siyasi və iqtisadi vəziyyətin elverişsiz, mühacirət sürethinin və terror təhlükəsi səviyyəsinin yüksək olması kimi səbəblər dayana bilər.

Siyasi şərhçi: "Ermənistanda baş verənlər bizim üçün faydalı olacaq"

Ermənistən sabiq prezidenti Robert Koçaryanın həbsindən sonra Ermənistanda vəziyyət daha da gərginləşməyə başlayıb. Xüsusilə, baş nazir Nikol Paşinyanın göstərişləri əsasında Qarabağ klanı üzərində başladılan siyasi təqiblər köhnə sistemi radikal hərəkətlərə keçməyə vadar edir. Ermənistən uzun illər ərzində hərbi cinayətkar xunta hakimiyət başında olub. Azərbaycan dövləti, Azərbaycan Prezidenti şəxsən özü də dəfələrlə öz çıxışlarında bu məsələni qeyd edir". Bunu SİA-ya açıqlamasında siyasi şərhçi Azər Həsət deyib.

"Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyev deyirdi ki, hərbi cinayətkar xunta, sadəcə olaraq Azərbaycan torpaqlarını işğal altında saxlamaqla ölkəmizə zərər vermir, eyni zamanda erməni xalqının özünü də bədbəxt edir. Biz bu fikri Azərbaycan tərəfi olaraq səsləndirəndə bir çox beynəlxalq təşkilatlar və yaxud da onların havadarları üzərimizə gəlirdilər və deyirdilər ki, siz düz demirsınız. Amma bu gün Paşinyan hakimiyətə gəldikdən sonra Azərbaycan dövlətinin uzun illər ərzində dediklərini təsdiqləməkə məşğuldur. Yeni Sarkisyanın, Koçaryanın dəstəsinə qarşı və təbii ki, özünə qarşı addımlar atmağa başlayıb. Eynən Azərbaycanın dediyi kimi, onların cinayətkar olduğunu artıq Ermənistənə və dünyada sübut etməklə məşğuldur"-deyə, A.Həsət bildirib. Onun sözlərinə görə, hadisələrin bu cür inkişaf etməsi elbəttə ki, Azərbaycanın uzun illər ərzində doğru siyaset yürütdüyünü bir daha təsdiqləyir: "Azərbaycan Prezidentinin deyərləndirmələrinin nə qədər haqlı olduğunu bir daha düşünürəm ki, ölkə başçısının bu cür fikirlərinə hər zaman hər kəs çox diqqətli yanaşmalıdır. Yeni ölkə rəhbəri, sadəcə olaraq, söz xatirine söz demir və nə dediyini yaxşı bilir. Təbii ki, zaman da onun bu mesajlarını təsdiqləmiş olur. Ermənistənə baş verənlər hər halda bizim üçün faydalı olacaq. Düşünürəm ki, Azərbaycan ümumilikdə Ermənistənə baş verən hadisələrlə bağlı çox diqqətli olmalıdır".

İsrail ordusu Qəzzanı bombalayıb, 3 fələstinli həlak olub

Israil ordusunun Qəzza sektoruna endirdiyi hava zərərləri nəticəsində 3 fələstinli həlak olub. AZƏRTAC Anadolu agentliyinə istinadla xəber verir ki, yerli Səhiyyə Nazirliyinin metbuat katibi Əşref Əl-Kudranın sözlərinə görə, həlak olanların arasında 23 yaşlı qadın və onun yaşayırıqlı körpəsi də var. Kudra, həmçinin hücum nəticəsində 12 nəfərin yaralandığını deyib. İsrail tərəfi isə öz növbəsində HƏMAS hərəkatının raket zərbələrinə qarşı anklavda yerləşən 140 strateji hərbi obyekti bombardman etdiyini bildirib.

10 avqust 2018-ci il

Ənənəvi müxalifətin sonu labüddür

Və ya yeni müxalifət yarana bilərmi?

Son nəfəslərini alan radikal müxalifət partiyaları artıq siyasi səhnədən silinəcəklərini dərk etməyə başlayıblar. Xüsusilə, son prezident seçkisindən sonra bu reallıq özünü daha qabarlıq göstərməyə başlayıb. Hətta sosial şəbəkələrdə canfəsanlıq göstərsələr belə, bu metod işlərinə yaramamış qaldı. Sübüt olundu ki, Azərbaycan əleyhinə fəaliyyət göstərən müxtəlif xarici donor təşkilatlarının onlara xərclədikləri pullar batdır.

Lakin radikal müxalifət partiyalarının sonunun labüdüyü, faktiki olaraq, ortada olsa da, digər ənənəvi partiyaların da mövcudluqlarını qoruyub-saxlamaları sual altındadır. Yeni radikal müxalifət partiyaları deyərkən, burada yalnız özlərinin Uana müxalifətF partiyaları elan etmiş AXCP və Müsavat deyil, eləcə də, uzun iller ölkənin siyasi arenasında mövcud olan, lakin fəaliyyətləri ile nəzərə çarpa bilməyən, gah radikallaşan, gah da loyallaşan KXCP, ADP, AXP, ALP, ALDP, AzDP, UAydınlarF, VBP, UAzadlıqF, UƏdalətF, GAP, AMDP, UƏhrarF, UQeyratF, ACP, VİP və başqalarını, eləcə də, zaman-zaman parlamentdə yer almış VHP, UÜmidF ve AMİP tipli siyasi təşkilatları da göstərmək olar. Çünkü reallıq da budur ki, ciddi müxalifət qüvvəsi olaraq, nə xalq tərəfindən, nə də tərefdaşları tərəfindən dəstək qazana bilməyən, adları çəkilən və çəkilməyən partiyalar öz siyasi ömürlərini başa vurmaqdadırlar.

Sədrlik kreslolarını təhvil vermək fikrində olmadıqlarını nümayiş etdirən UliderlərF bu

məsələnin gündəmdən çıxmasına çalışıdilar, hətta nail oldular

Xatırladaq ki, hələ 2003-cü ilin prezident ve 2005-ci ilin parlament seçkilərindən sonra təməlləri parçalanmağa başlayan ənənəvi və qeyri-ənənəvi müxalifət partiyaları o zamanlar məhəvədögrü iştirakçılarının fərqinə varmağa başladılar və onda partiyaların yeni nəsille əvəzlənməsi məsəlesi gündəmə çıxarıldı. Ancaq öz kreslolarını təhvil vermək fikrində olmadıqlarını sərgiləyən sədrler bu məsələnin gündəmdən çıxmasına çalışıdilar, hətta nail oldular. 2008-2013-cü illərin prezident seçkili, eləcə də, 2010-2015-ci illərin parlament seçkili də müxtəlif behənələrlə, nece deyərlər, yola verildi və müxalifət həmin müddətde də öz nimdaşlığını saxlamağa müyəssər oldu. Dündür, ötən illər ərzində partiya sədrliklərini təhvil verenlər də oldu, ancaq onların təsir gücləri bu gün də siyasi təşkilatları üzərində qalmaqdə davam edir. Misal üçün, İsa Qəmber bu gün də Müsavata nəzarət gücünü saxlayır, eləcə də Pənah Hüseyn sədrlikdən istəfa versa de, sonradan yenidən AXP-ye sədr seçildi. O cümlədən, ALP sədri Lale Şövkətin ALP-ye nəzarət bu partiyadan sədri Əvəz Temirxan olsa da qalmaqdə davam edir, Rəsul Quliyevin ACP-si bağlandıqdan sonra onun GAP-a nə-

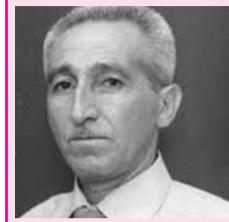
zareti mövcuddur. Bütün bunlar isə köhnə və naftalın qoxusu verən müxalifətin iç üzünü bir daha qabarlıq fonda nümayiş etdirir.

Radikalizm və xarici qüvvələrlə iş birliyi məsələsi eks-düşərgənin aludə olduğu ən zəif nöqtəsidir

Lakin fakt budur ki, dünyanın siyasi təcrübəsinə görə, nüfuzlu siyasetçilər partiyani tərk edib, onların boş qalmış yerinə gənclər təyin olunub. Azərbaycanın dırnaqarası müxalifətində isə belə hallar, ümumiyyətə, qəbul olunmur. Əksinə, partiyalar daxilində kreslo uğrunda ziddiyətlər baş qaldırır, qruplaşma didişmələrinin sayı isə, nece deyərlər, UNF qədərdir. Bu gün AXCP-nin 4-5 yerə, Müsavatın da eyni rəqəmlərə, AMİP-in iki yerə - UGAPFa və sairələrinin müxtəlif cinahlara parçalanması bütün bunları yetərincə sübuta yetirmiş olur.

Hazırda köhne müxalifət dəyişməyə cəhd edən UAğ PartiyaF, partiyaya çevrildiyini bəyan edən UREALF və UADRF hərəkatı, eləcə də, daha bir nece təşkilatlar var ki, onların məqsədlərinin reallaşması da mümkün görünmür. Her halda, ölkədə formalamaşmış radikalizm və xarici qüvvələrlə iş birliyi məsələsi eks-düşərgənin aludə olduğu ən zəif nöqtəsidir. Halbuki bir çoxları yeni yaranarken, yalnız milli dövlətçilik maraqlarına xidmet edəcəklərini, müxalifətçiliyin dövlət maraqlarına xəyanətlə əvəz olunmayacağını iddia edirlər. Lakin atalar demişkən, sən saydığını say, gör fələk nə sayır...

Rövşən RƏSULOV

Haqqımızı satın alaq bəlkə...

Təhmasib Novruzov

Adam tək olanda, papağını qoyur qabığına, fikirləşir, elədikləri, eləyə bilmədikləri, eləyəcəkləri, elemək istədikləri barədə düşünür-dəşinir. Bəzən düşündükçə, elə dərin bir fikir quyusuna düşürsən ki, ha çapalayırsan, ordan çıxa bilmirsən ki, bilmirsən. O zaman "quyu"nun dibindən haray salıb kömək istəyirsən ki, bəlkə bir yoldan ötən oldu, səsini eşidib, sənə kömək etmək istədi.

Yaşım altmışı keçib. 40-45 ildir ki, dünyani, onun gəlisi-gedişini anlamağa başlamışam. Əvvəller SSRİ deyilən qapalı bir imperiyada yaşamağa məhkum olunmuşduq və dünyada geden prosesləri yalnız Sovet İttifaqı Kommunist Partiyasının ideologiyasına əsaslanan, siyasiləmiş xəbərlərdən öyrənirdik. Sonra bu İttifaq da dağılı, ideologiyası da iflasa uğradı. Çıxdıq dünyaya və başlıq dünyada baş verənləri olduğunu kimi öyrənməyə. Qərb dövlətlərinin, xüsusile, "azadlıq adası" adlandırılın Amerika Birleşmiş Ştatlarının göz qamaşdırın ilkin görüntüləri bizləri necə feyziyab edədi, başladıq bu ölkəyə qibə eleməyə. Hələ "günün harda xoş keçirse, ora vətənimdir" psixologiyası ilə yaşayan nə qədər həmvətənimiz (daha doğrusu, bizim ölkədə bizimle birgə yaşayan vətənsizlər) şələşləpərini yığıb, özlərini verdilər bu "azadlıq adası"na! Dündür, gedib də yaxşı güzəran düzəldənlər də çox oldu. İndi də rahat və firavan ömürlerini sürürərlər. Amma illər ötdücə, bu ölkənin indiki dünyamızda nələr etdiyinin şahidi olduqca, belə ölkənin vətəndaşlığını qəbul edənlərə qibə etmək nədi, nifret qarışqı bir hiss alovlanır içimdə. İndi mən deyim, siz də görün ki, hadlıyam, ya yox? İzləmələrimizdən geldiyimiz qənaət odur ki, bu ölkə gerçək bir reket dövlətidir. Allaha şükkür, reketin nə olduğunu indi "məmə deyəndən pəpə yeyənə" hər kəs yaxşı bilir. Amma biz görmüşük ki, reketçilik yolu ilə başqasının malını əlindən alıb, onu ağlar qoyan kəsər dövlətin həmən həmən kətliyi qırğın silahı olmasını bəhənə edib, viran qoyur (yadına Krilovun məşhur "Qurd və quzu" təmsili düşdü). Tekcə son on ildə baş verənləri xatırlamək kifayətdir ki, sözümüz həqiqət olduğunu qəbul edək. Odur ki, olanları sadalayıb oxucumun qızıl kimi vaxtını meşələmək istəmirəm. Bunları xatırlatmaqdə isə meşədəm başqadır. Reketçiliklə meşələ olan cinayət ələminin kriminallarının bu bədəmələrinin içinde, nisbətən ədalətli bir əməl də olur. O da ibarətdən ondan ki, birisi digərinin haqqını tapdayanda və birisinə həmən digərin gücü yemirsə, özünü verir reketin yanına və haqqının bərpasına kömək etməyi xahiş edir. Reket qəqa da məsələni öyrənir, həmən digərinin, doğrudan da, haqli olduğunu yəqin edir. Sonra da, müvafiq haqq qarşılığında onun haqqının bərpə olmasına kömək edir. Otuz ildir ki, ermənilər Şimal qəşələrinin köməyi ilə bizim haqqımızı pozub. Biz də ermənilərin həvadaları ilə birlikdə Amerikani da qatmışq sülh missiyasına ki, məsələnin ədalətli həlli nail olaq. Amma o biri həmsədlər (oxu, həmturistlər) kimi Amerika da üçdörd ildən bir bəyanat verib, deyir ki, məsələnin hərbi yolla həlli mümkün deyil, sülh danışçıları davam etdirilsin, status-kvo deyişsin, daha nə bilim nələr. Deyirəm, bəlkə biz də keçək haqqı tapdanıb reketdən kömək istəyən üsuluna! Çünkü biz dədə-baba yurdumuzu xilas etmək istəsek, erməni lobisi qabağa düşüb Amerika ilə "dil tapar", o da ermənilərin haqqını (?) müdafiə edər. Noolsun ki, pozulan haqq bizimdi, puluna minnət.. Nə bilim, vallah, ha fikirləşirəm, başqa variat aqlıma gəlmir ki, gəlmir...

"Yası siyasetə qatmaq anormallıqdır"

Müsahibimiz AMİP-in idarə heyətinin üzvü Əli Orucovdur

- Bəli, təessüf ki, daha önce lər də bənzər halların şahidi olmuşuq. Lakin bir daha deyirem, insanın ailəsində olan itki üzərindən belə bir cəhd etmək doğru seçim deyil. Çünkü yasın yas yeri var, siyasetin də siyaset. Siyasi mübarizənin siyasi mübarizə metodları və yolları var. Yəni bunlar ayrı-ayrı şəyərdir və onu buna qatmaq normal deyil, əksinə, anormallıqdır.

Gülyanə Ağakərimova

Türkiyə sularında qaçqınları daşıyan qayıq batıb

Türkiyənin Aydin vilayətinin Kuşadası rayonu yaxınlığında qaçqınları daşıyan qayıq batıb. AZERTAC rəsmi informasiya mənbələrinə istinadla xəbər verir ki, Türkiyənin sahil mühafizə gəmiləri qayıqdakı 13 nəfərdən 4-nü xilas edib. Digər 9 nəfərin həlak olduğu bildirilir. Həyatını itirənlər arasında uşaqlar da var.

İsrail ordusu Qəzzanı bombalayıb, 3 fələstinli həlak olub

Israil ordusunun Qəzza sektoruna endirdiyi hava zərbələri nəticəsində 3 fələstinli həlak olub. AZERTAC Anatol agentliyine istinadla xəbər verir ki, yerli Şəhiyyə Nazirliyinin metbuat katibi Əşrəf əl-Kudranın sözlerinə görə, həlak olanların arasında 23 yaşlı qadın və onun yaşayırımlı körpəsi də var. Kudra, həmçinin hückum nəticəsində 12 nəfərin yaralandığını deyib. İsrail tərəfi isə öz növbəsində HƏMAS hərəkatının raket zərbələrinə qarşı anklavda yerləşən 140 strateji hərbi obyekti bombardman etdiyini bildirib.

Qadın hüquqlarının müdafiəsinə dair Azərbaycanda dövlət-qadın siyaseti

Məlum olduğu kimi, Azərbaycan Konstitusiyasının 25-ci maddəsi "Bərabərlik hüququ" adlanır. Həmin maddədə göstərilir: Hamı qanun və məhkəmə qarşısında bərabərdir. Kişi və qadının eyni hüquqları və azadlıqları vardır.

Dövlət irqindən, milliyyətindən, dinindən, dilindən, cinsindən, mənşəyindən, əmlak vəziyyətindən, qulluq mövqeyindən, əqidəsindən, siyasi partiyalarla, həmkarlar ittiqaflarına və digər ictimai birlilərə mənsubiyətindən asılı olmayaraq, hər kəsin hüquq və azadlıqlarının bərabərliyinə təminat verir. İnsan və vətəndaş hüquqlarını və azadlıqlarını irqi, milli, dini, dil, cinsi, mənşəyi, əqidə, siyasi və sosial mənsubiyətə görə məhdudlaşdırmaq qadağandır.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Ulu Önder Heydər Əliyevin Fərmanı ilə 1998-ci il yanvarın 14-də Azərbaycan Respublikasında qadınlara dair dövlət siyasetinin daha mütəşəkkil şəkildə həyata keçirilməsini təmin etmək məqsədilə və Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 7-ci bəndini rəhbərtutaraq, Azərbaycan Respublikasının Qadın Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi yaradılması qərara alındı.

Qadınlara münasibətdə dövlət siyasetinin əsaslarına, habelə, ona müvafiq zəruri proqramlara dair dövlət orqanlarının işində, ölkənin ictimai hayatında, sahibkarlıq sahələrindəki fəaliyyətinə, onların yeni ixtisasları yiyələnməsinə, yenidən hazırlığına və ixtisaslarının artırılmasına dair.

Qaçqın və məcburi köçkün qadınlara dair müdafiəsinin gücləndirilməsinə dair,

Qadınlara əməyinin, onların həyatının və sağlığının müdafiəsinin analıq funksiyaları nəzəre alınmaqla təmin edilməsinə dair,

Beynəlxalq qadın təşkilatları və respublikada fəaliyyət göstərən qeyri-dövlət qadın cəmiyyətləri ilə dövlət strukturlarının qarşılıqlı əlaqələrinin inkişaf etdirilməsinə dair tədbirlər görüldü.

1998-ci ilda yaradılmış Azərbaycan Respublikasının Qadın Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi Azərbaycan Respublikasında qadınlara dair dövlət siyasetinin daha mütəşəkkil şəkildə həyata keçirilməsini təmin edən mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarına çevrildi.

1.3. Komitə öz fəaliyyətində Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasını, Azərbaycan Respublikasının qanunlarını, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərman və sərəncamlarını, Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərar və sərəncamlarını, Azərbaycan Respublikasının dövlətərəsi sazişlərini və bu Əsasnaməsini rehber tutdu.

Komitənin əsas vəzifələri aşağıdakılardan ibarətdir:

- qadınlara iş sahəsində cəmiyyətin demokratik inkişafı tələblərinə cavab verən milli siyaseti həyata keçirmək;
- qadınlara qüvvə və bacarıq-

ları, yaradıcılıq potensialını milili dövlət quruculuğunun, suverenliyinin möhkəmləndirilməsi, Azərbaycanın iqtisadi və sosial inkişafı məsələlərinin həllinə, ölkədə heyata keçirilən islahat və programların gerçəkləşdirilməsinə səfərər etmək;

- qadınlara yüksək sosial və mənəvi, intellektual inkişafını təmin edən bütün fəaliyyət sahələrini istiqamətləndirmək;

- qadınlara dövlət siyasetinin həlli, hüquqlarının müdafiəsi, müxtəlif peşələrə yiyələnməsi, yenidən hazırlanması və ixtisaslarının artırılması, işlə təmin olunması sahəsində əlaqədar təşkilatlarla birgə tədbirlər görmək;

- beynəlxalq hüquq sənədlərində əksini tapmış, qadınlara hüquqlarının müdafiəsinə yönəlmış tədbirləri həyata keçirmək;

- qadın təşkilatlarının, qadın federasiyalarının, qadın birləşkərinin fəaliyyətini əlaqələndirmək;

- beynəlxalq qadın təşkilatları və respublikada fəaliyyət göstərən qeyri-dövlət qadın cəmiyyətləri ilə dövlət strukturlarının qarşılıqlı əlaqələrinin inkişaf etdirilməsi üçün tədbirlər görmək;

- qaçqın və məcburi köçkün qadınlarını, habelə, əzəminatlı ailələrdəki qadınlara dövlət siyasetini öyrənmək, onların həlli üçün müvafiq dövlət orqanları qarşısında məsələlər qaldırmak;

- qadınlara münasibətdə dövlət siyasetinin əsas istiqamətlərində dair təkiflər işleyib-hazırlamaq;

- komitə səlahiyyətine aid məsələlərlə bağlı Azərbaycan Res-

keçirmek.

Komitənin əsas hüquqları aşağıdakılardan ibarətdir:

- öz səlahiyyətləri daxilində dövlət və qeyri-dövlət orqanlarından, müəssisə və təşkilatlardan qanunvericilikde müəyyən edilmiş qaydada zəruri məlumatları və sənədləri sorğu etmək;

- xarici ölkələrin hökumət və qeyri-hökumət təşkilatlarına, şirkətlərin müraciət etmək və əməkdaşlıq yaratmaq;

- öz tabeliyində olan müəssisə, idare və təşkilatların fəaliyyətinin idarədaxili təftişini həyata keçirmək, bündə vəsaitinin səmərəli istifadə edilməsinə müntəzəm surətde nəzərat etmək;

- beynəlxalq qadın təşkilatlarının keçirdiyi tədbirlərdə iştirak etmək;

- komitənin səlahiyyətlərinə daxil olan istiqamətlər üzrə işlərin yerinə yetirilməsi üçün müəyyən olunmuş qaydada ekspertlər və məsləhətçilər cəlb etmək;

- qadınlara əmək, məşğulluq, təhsil, sosial müdafiə, bədən təbiiyəsi və idman problemlərinin həlinə yönəldilmiş dövlət proqramlarının işlənib -hazırlanmasında və həyata keçirilməsində iştirak etmək;

- öz tabeliyində olan struktur bölməsinə məlumat, metodik və sair materiallər göndərmək;

- ümuməşəri və milli dəyərlərə, demokratik cəmiyyətin qurulması yolunda qarşıda duran məsələlərə dair qadınlara diskussiyalarını təşkil etmək;

- qadınlara üçün yaradıcı mühi-

tin formalaşdırılmasına yardım göstərmək, sərgilərin, festivalların, konsertlerin, tamaşaların təşkil edilməsində iştirak etmək;

- qadınlara idarəetmə, bazar iqtisadiyyatının əsasları, istehsalatın səmərəli təşkili, sahibkarlıq və fermerlik məsələlərinə dair məlumat vermək üçün müvafiq tədbirlər görmək, sahibkarlıqla məşğul olmaq istəyənlərə metodik məsləhətlərini verilməsində iştirak etmək;

- istehsalatda işləyən qadınlara dövlət hüquqlarının qorunması üçün müvafiq orqanlarla birləşdə tədbirlər görmək, lazımlı gəldikdə onların hüquqlarını pozan vəzifəli şəxslər haqqında tədbir görmək üçün mü-

vafiq orqanlar qarşısında vəsatet qaldırmak;

- gənc ailələrə sosial-psixoloji problemlərinin həllində yardım göstərmək, ailələrin dağılıması sebəplerini təhlil etmək;

- qanunvericilikdə müəyyən olunmuş qaydada idarəe, müəssisə və təşkilatlar yaratmaq, habelə, onların Əsasnamələrini (Nizamnamələrini) təsdiq etmək;

- Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyində nəzərdə tutulmuş digər hüquqları həyata keçirmək.

Komitənin fəaliyyətine Azərbaycan Respublikasının Prezidenti tərəfindən təyin edilən Sədr rəhbərlik edir.

Sədrin müavinləri Sədrin təqdi-

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkışafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KIVDF

www.kivdf.gov.az

*Bu yazı Azərbaycan Respublikası Prezidenti
yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin
İnkışafına Dövlət Dəstəyi Fonduun maliyyə
dəstəyi ilə "İnsan hüquq və azadlıqlarının
müdafiəsi, vətəndaşların hüquqi, siyasi mədəniyyət
səviyyəsinin yüksəldilməsi, sosial və siyasi
fəallığının artırılması" istiqaməti
çərçivəsində hazırlanıb*

mati əsasında Azərbaycan Respublikasının Prezidenti tərəfindən təyin edilir.

Sədr:

- bütövlükdə, komitənin fəaliyyətinə rəhbərlik edir, komitənin qarşısına qoyulmuş məqsəd və vəzifələrin yerinə yetirilməsinə görə məsuliyyət daşıyır;

- komitənin mərkəzi aparatının işçiləri, tabeliyində olan müəssisə, idare və təşkilatların rəhbərliyini vəzifəyə təyin edir və vəzifədən azad edir;

- komitənin mərkəzi aparatının ştat cədvelini təsdiq edir;

- komitənin sədr müavinləri arasında vəzifə bölgüsü aparmaqla onlara müvafiq sahələrin idarə olunmasını həvələ edir;

- səlahiyyətləri çərçivəsində komitənin işçiləri tərəfindən mütləq icra olunmalı, qanunvericiliyə müvafiq əmr və sərəncamlar verir;

- özünün səlahiyyətinə aid olan ayri-ayrı məsələlərin həllini öz müavinlərinə təsdiq etmək;

- qüvvədə olan qanunvericiliyə müvafiq olaraq, komitənin əmlak və vəsaitləri barədə sərəncam verir;

- Respublika daxilində və xaricində komitəni bütün təşkilatlarda təmsil edir;

- Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə müvafiq olan digər hüquq və vəzifələri həyata keçirir.

**Vahid Əmərov,
fəlsəfə üzrə fəlsəfə doktoru**

Maddələr mübadiləsini sürətləndirən 5 vərdiş!

Maddələr mübadilənizi sürətləndirmək və gün ərzində 200-500 kalori artıq sərf etmək isteyirsiniz, onda hər səhər bu beş sade hərəketi edin. Artıq bir həftə sonra nəzərəçarpacaq fərqli şəhidi olacaqsınız. AZERTAC "Domaşniy oçaq" nəşrinə istinadla xəber verir ki, səhər gimnastikası təkcə gümrahlıq və yuxudan ayılmağın sinanmış üsulu deyildir, həm də metabolizmi hərəkətə gətirən güclü motordur.

Məhz səhər məşqləri maddələr mübadiləsini qızışdırır. Neticədə orqanizm gün ərzində piyleri xüsusi intensivliklə parçalayaraq enerjiyə çevirir. Açıq havada səhər gimnastikası daha səmərəlidir, çünki məhz səhər saatlarında günəş işığı metabolizmi stimulasiyadır. Səhərlər cəmi 20 dəqiqə fiziki fəallıq bədənnizi piyleri parçalayıb enerji əmələ getirən kiçik, amma çox səmərəli "zavoda" çevirir.

Əgər organizminizin gün ərzində 200 kalori artıq sərf etməsini isteyirsiniz, səhər gimnastikasına 2,5 dəqiqəlik intensiv fiziki hərəkətlər daxil edin. Məsələn, qısa məsafəyə son sürət həddində qaçış, iplə tullanma, yaxud döşəmədə qollar üzərində dartinma. Cəmi-cümlətəni 2,5 dəqiqə. Neticədə organizminiz gün ərzində piy ehtiyatı toplamaqla deyil, onu sərf etməklə məşğul olur. Əsl möcüzədir!

Səhər yeməyini yuxudan ayılandan en çoxu 40 dəqiqə sonra yeməlisiniz. Səhər menyusu çox sağlam və tutumlu olmalıdır. Yumurta, yulaf, kəsmik, təzə meyvə-tərəvəz günə yaxşı başlaşmaq üçün ideal məhsullardır. Bir fincan qəhvə içməyi de unutmayın. Qəhvə metabolizm üçün en yaxşı içkidir. Yalnız alude olmayın. Həftədə cəmi 10 dəqiqə kifayətdir ki, maddələr mübadiləniz saat mexanizmi kimi işləsin. Piylerin parçalanması ilə müqayisədə əzələlərin böyüdülməsi daha çox kalori tələb edir və deməli, metabolizminiz də fəallaşır.

Zülal ve dənli bitkilər barədə məlumatlarınız, amma antioksidantlarla zəngin meyvə və giləmeyvələrin faydalı xüsusiyyətlərini unudursunuz. Çünki məhz antioksidantlar hətta en ləng maddələr mübadiləsini normallaşdırmağa kömək edir. Təzə meyvə və giləmeyvələrlə qəlyanaltı etmək dadlı, çox faydalı və eziyyətsizdir. Xüsusən də bədən quruluşunuz üçün.

Göy rəng görmə üçün təhlükəlidir

Işığa həssas molekulaların fotoszeptorlara təsirini öyrənen amerikalı biokimyaçılar sensasiyalı nəticəyə gəliblər. AZERTAC "vistanews.ru" saytına istinadla xəber verir ki, alimlər göy rəngin görmə üçün tehlükeli olduğunu bildirirlər. Çünkü bu zaman "A" vitamini aldehidinin - retinalın aktivləşdirici molekülləri təsir göstərir. Kalsiumun normadan çox olması nəticəsində gözün tor qışasında hüceyrələr ölməyə başlayır.

Biokimyaçılar xəbərdarlıq edirlər ki, işıq-diód lampalarının və ya kompüter monitorlarının ətrafa yayıldığı göy rəng dalğalarının uzunluğu tor qışanın en zəif seqmentinə - "sarı ləkə"yə təsir göstərir. Xromoforların ilkin vəziyyətə qayıtmasına məhz göy rəng dalğaları mane olur və bununla da tor qışa hüceyrələrini çox zəruri qidalanma mənbəyindən mehrum edir. Bioloqlarla birləşdirilmiş tədqiqatçılar müəyyən ediblər ki, bəzi həşərat növlərində də göy rəngə ifrat həssaslıq müşahidə olunur. Məsələn, bu rəng arılar üçün o qədər cəlbedicidir ki, onlar xarici mənfi təsirlərə məhəl qoymur. Alimlərin sözlərinə görə, vaxtı çatanda nəzəri axtarışlar praktiki müstəviyə, yəni qurğu və cihazların göy işıq dalğalarından tor qışanın müdafiəsi üsullarının axtarışına yönəldiləcək.

Baş redaktor:

Bəhruz Quliyev

Baş redaktorun müavinləri:

Valeh Məhərrəmli
Fətulla Həsənov

Ünvanımız: Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyov
küçəsi, 32.

Şəhadətnamə: № 022492
<http://www.ses-news.az>
<http://www.sesqazeti.az>
E-mail: ses@sia.az
Tel: 598-33-90 **Faks:** 493-11-62

Redaksiyanın mövqeyi ilə müəllifin mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Qəzet "Səs" in komputer mərkəzində yığılır, sahifələnir.
"Azərbaycan" nəşriyyatında çap olunur
Qəzetdə AzəRTAC, SIA, APA və AZADINFORM informasiya agentliklərinin məlumatlarından istifadə olunur.

**Qəzet
bazar və bazar
ertəsindən
başa hər gün
nəşr olunur
Tiraj: 5500**

Ses

Son sahifə

10 avqust

Arda Turanın forma nömrəsi Koutinyoya verilib

Barselona"nın yarımmüdafiəci Koutinyo forma nömrəsini dəyişib. Klubun rəsmi saytında yer alan xəbərə görə, braziliyalı futbolçu bundan sonra 7 nömrəli forma ilə meydana çıxacaq. Bu formada "Başakşəhər"ə icarəyə verilən Türkiye millisinin üzvü Arda Turan çıxış edirdi. Qeyd edək ki, "Barselona"da Ardadan önce Luiş Fiqu, Alfonso Péres, Xavyer Saviola, Henrik Larsson, Eydur Qudiyonson, David Vilya və Pedro 7 nömrəli formanı geyinib.

Türk futbolcu 22 milyon avroya ingilis klubuna keçir

Futbol üzrə Türkiye millisinin və Almanıyanın "Frayburq" klubunun futbolçusu Çağlar Söyüncü karyerasını İngiltərəde davam etdirəcək. Belə ki, türk futbolcu artıq "Lester"lə anlaşıb. Məlumatə görə, Premyer Liqa klubu bu keçid üçün qarşı tərəfə 22 milyon avro ödəyəcək. Çağlar tibbi müayinədən keçəndən sonra "Lester"lə rəsmi müqaviləyə qol çəkəcək.

Keniyalı dünya çempionu yol qəzasında öldü

Sədlərlə 400 metr məsafəyə qaçış üzrə sabiq dünya çempionu keniyalı Nikolas Bett həlak olub. "Report" xəber verir ki, bu barədə Keniya Atletika Federasiyası məlumat yayıb. 28 yaşlı atlet Nandi şəhərində avtomobil qəzasında dünəyinə dəyişib. Qeyd edək ki, Nikolas Bett 2015-ci ildə Çinin paytaxtı Pekində keçirilmiş dünya çempionatında 47.79 saniyə göstərici ilə qalib olub.

Avropa Liqasının bombardırını kim uğurlayıb?

Lativyanın "Ventspils" klubunun futbolçusu Adeleki Akinemi uğurlanıb. "Report"un məlumatına görə, bu barədə Ventspils şəhərinin eyni adlı təmsilcisinin rəsmi saytında bəyanat yerləşdirilib. Bildirilir ki, 20 yaşlı negiriyalı hücumçu klubun bazasına dönməyib və onun harada olduğu bilinmir: "Futbolçu qanunsuz olaraq klubun bazasını və şəhəri tərk edib. Son 10 gündə bir neçə şəxs aktiv şəkildə klubə mesajlar yazıb. Təxmin edirik ki, bu cinayətin arxasında təşkilatlanmış qrup dayanır. Bizim futboçunu geri qaytarmaq tələbinə cavab olaraq həmin şəxslər klubə təzyiq göstərir və şəntaj edirlər. Adelekinin "Ventspils"de çıxışı ilə diqqətləri öz üzərinə cəlb etməsindən sonra digər klubların oyunçumuza olan marağı artırıb. Oğurlayan şəxslər onun satışından pul qazanmaq niyyətindədirler".

"Ventspils" hadisə ilə əlaqədar polisə müraciət edib. Klub həmcinin FİFA və UEFA-nı işə cəlb etməyə hazırlığından bəyan edib. Qeyd edək ki, Adeleke Akinyemi Avropa Liqasının 2018/2019 mövsümündə bombardırıcı siyahısına başçılıq edir. O, I təsnifat mərhələsində Albaniyanın "Lyuftetarı" komandası ilə hər iki oyunda həttikə imza atıb (5:0, 3:3). Nigeriyali forward II raundda Fransa təmsilçisi "Bordo"nun qapısından isə bir top keçirib (0:1, 1:2).

Boatenq "Mançester Yunayted"ə niyə "yox" deyib?

Bavariya"nın futbolçusu Cerom Boatenq "Mançester Yunayted"ə keçməkdən imtina edib. Bu barədə İngiltərə mətbuatı məlumat yayıb. Bildirilir ki, təcrübəli müdafiəçi Premyer Liqa klubunda oynamaq istəməyib. O, bu qərarı "Qırmızı şeytanlar"ın Çempionlar Liqasında uğur qazanmaq ehtimalının olmadığını düşündüyү üçün qəbul edib. Daha əvvəl yayılan xəbərlərə görə, Almaniya millisinin üzvü MY-yə keçməyə çox yaxın idi.

Baş redaktor:

Bəhruz Quliyev

Baş redaktorun müavinləri:

Valeh Məhərrəmli
Fətulla Həsənov